

Hiányozni fog az alma mater

A máramaroszigeti Leőwey Klára Elméleti Líceum végzőseit kérdeztük arról, hogyan látják a közeljövőt, mire számítanak az érettségén, illetve milyen továbbtanulási terveik vannak.

Az intézményben óvodától érettségig folyik a képzés: összesen 300 diák tanul itt. Idén két végzős osztály is elballag: egy matematika-informatika osztály, melyben 14-en tanultak, és

egy humán osztály mindössze 8 diákkal. A matek-infósok kivétel nélkül a matematikaérettségitől félnek, hiszen ők az M1-es, tehát a magasabb szintű matematikából vizsgáznak majd.

Befejezés – új kezdet

Nagy István elmondta, hogy az iskolától való elválás boldogsággal tölti el, ugyanakkor egy új befutást és egy újnak a kezdetét jelenti. A további terveiről nem szívesen beszélt, annyit azonban elárult, hogy egy marosvásárhelyi egyetemre készül, ahol csak 35 szabad hely van, és felvételizni is kell.

Gheorghei Ayda számára a ballagás után egy új világ, új élet nyílik majd meg. Hiányozni fognak neki az osztálytársak, tanárok és az osztályfőnöknő. A matematikaérettségitől ő is fél. A jövőbeli terveivel kapcsolatban szűkszavú volt, azt mondta, sok minden az érettségi eredményeitől függ. Ayda 12 éve folyamatosan táncol, de a jövője nem biztos, hogy a táncról szól majd. A külföldi munkát vagy tanulást sem zárja ki a lehetőségei közül.

Rusnyák Adrienne számára is egy új kezdetet jelent az érettségi, a ballagás. Életének fontos része volt az iskola, éppen ezért nehéz lesz a búcsúzás. Természetesen ő is nagyon fél a matematikavizsgától főleg azért, mert az előbbi két évben már szigorúbb szabályok alapján folyt az érettségi.

Adrienne Marosvásárhelyre szeretne felvételizni az orvosi egyetemre, ahol tudomása szerint hárman-négyen versengenek egy helyért.

Székely Márknak is hiányozni fognak a diáktársak, a tanulás viszont egyáltalán nem. Az érettségén természetesen ő is a matektól fél a legjobban. Vizsgák után nem szeretne tovább tanulni, hanem külföldre menne dolgozni. Egy ismerősön keresztül Ausztriában vállalná munkát.

Oros Petra az iskolától való elválástól újat, jó dolgokat vár, azt, hogy új emberekkel ismerkedik meg. Az érettségivel kapcsolatban bizakodó, úgy gondolja, hogy átmegy, habár a matematikától ő is fél. Petra cukrásztnak szeretne tanulni, ezért érettségi után Kolozsváron elvégez majd egy öt hónapos tanfolyamot, majd Angliába menne dolgozni és tanulni.

Elmondta, hogy ott jobb lehetőségek várnak rá, mint itthon. Bevallotta, hosszú távon ott maradna, és csak akkor térne haza, ha itthon vállalkozást indítana.

Szmaller Christophernek az iskolától való elválás egy új utat jelent, valamint egy másikat a kezdetét. Christopher humán osztályba jár, így neki a történelem lesz az egyik kötelező vizsgatantárgy. Nem biztos a sikerben, ugyanis az egyik próbaérettségén nem ért el elégséges jegyet. Legfőképpen

Románia 18–19. századi történelme jelent neki nehézséget. Érettségi után Nagyváradon tanulna, orvosi asszisztens szeretne lenni. Ha ez a terve megvalósulna, akkor külföldön képzelel el a jövőjét, hiszen Romániában alacsonyok a fizetések. Letelepedne, és ott családot alapítana.

A matematikavizsgától tartanak leginkább

Pop Dávid örül, hogy vége az iskolának, de ugyanakkor hiányozni fog neki az alma mater, legfőképpen pedig a diáktársai. Az érettségéhez pozitívan áll hozzá, a matektól viszont ő is tart egy kicsit. Dávid Kolozsvárra készül a jogi egyetemre. Politikus szeretne lenni. Elmondása szerint egy jó

politikushoz hozzátartozik a jogász végzettség. Ügyvédi pályára is lépne, és már a kolozsvári diákevek alatt csatlakozna az RMDSZ tevékenységeihez.

Csatári Éva számára új kezdetet jelent a 12 év vége, azonban hiányozni fognak az osztálytársak, a környezet. Éva Hosszúmezőről ingázott Máramaroszigetre. Az érettségén úgy gondolja, hogy átmegy, a próbaérettségén is jól teljesített, ezért optimista. Kolozsváron angol-magyar szakra szeretne felvételizni, amihez szükséges az érettségi átlag is. Ha nem jut be államilag támogatott helyre, akkor Marosvásárhelyen próbálkozna a Sapientia egyetemen.

EDELHAUSER BRIGITTA

„Hurrá, nyaralunk! De hiányozni fog a tanci”

A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumban Pop Ágnes tanítónő első osztályosait kérdeztük vakációs terveikről.

Várom is a vakációt, meg nem is. Nem várom, mert hosszú ideig nem látjuk a tancit, és sokat is kell majd írjak a vakációban. Anyukám azt mondta, hogy akvaparkba megyünk majd, és Szerbiába apukákhöz.

Upadhaya Vikram Alexandru

Várom a vakációt, mert lehet majd fürdeni és sokat kirándulni. Egy dolog miatt nem várom, hosszú ideig nem látom majd a tancit.

Trozner Léda

Megyünk a tengerre a nyáron, bár még nem tudom, hová. Eddig legtöbbször Törökországban voltunk. Már járok úszótanfolyamra is.

Tar Anita

Várom a vakációt, mert sátorozunk majd a hegyekben, és megyünk az Adriai-tengerpartra is. A hegyekben sátorozni még nem voltam eddig, ezért ezt várom.

Zayzon Réka

Nagyon várom a vakációt, mert mehetek Hármashalura és a telkünkre Kelbelébe, ahol felmászok a diófánkra.

Kövesdi Bence Dániel

Egy görögországi szigetre megyek a vakációban, ahol sokat fogunk hajókézni, alig várom már, hogy a vízipisztolyommal lelőjem anyát és apát.

Szántó Brigitta

Magyarországra megyek a vakációban, az állatkertbe és abba a múzeumba, ahol Szent István koronája van.

Dávid Rebeka

A tengerre megyünk a nyáron, s játszom majd a testvéremmel. Ő még csak két éves, de jól lehet futkározni vele.

Szabó Petra

Nem várom olyan nagyon a vakációt, mert hiányozni fog a tanci. Elutazunk majd a nagymamámmal Kőbölkútra vonattal. Ott annyi nyúl van, hogy nagyon sok.

Rákóczi Panna

Picit hiányozni fog az iskola, mert 90 napig nem fogjuk látni a tanító nénit. De megyünk majd tengerpartra és Vármezőre.

Józsa Áron

Nagyon várom a vakációt, mert elmehetek az anyukámmal Magyarországra. Én ott születtem, ott van az unokatestvérem meg egy aranyos kutya is.

Tóth Lili Anna

Bulgáriába fogunk menni, ott voltam már kétszer. Fürdünk és napozunk ott. Jó lenne, ha még tovább tarthatna a vakáció.

Domokos Balázs

Én szeretek tanulni, ezért nem várom a vakációt. Hosszú ideig nem megyünk nyaralni, s addig úgy unatkozom. Alig van mit csinálni. Kicsit jobb az iskola.

Kiss Gergely

Játszani és strandolni fogok a nyáron. Amikor a tanci azt mondta, kívánjunk valamit, én azt kívántam, hogy ő is legyen egész nyáron velünk.

Lorenzovici Anna Zsófia

Németországba megyünk a nyáron apuval, hogy kocsit vegyünk. Segítek majd kiválasztani.

Gál Gyopár

Nem várom a vakációt, mert nem találkozhatom a tancival. A nyáron kvadozni fogok, nem tudok vele fékezni, és gyakorolni kell.

Albert Andor Levente

SZÖVEG ÉS FOTÓK: SZÁSZ CS. EMESE

Kiadókat és pedagógusokat egyaránt aggaszt a minisztérium terve

Túl korai az e-tankönyv?

A kiadókat aggasztja, az iskolák többségét pedig felkészületlenül éri az oktatási minisztérium terve, miszerint az új papíralapú tankönyvek mellett elektronikus kiadványokat is használna az oktatási folyamatban. A szakértő május 21-én bocsátotta nyilvános vitára az új, nyomtatott, illetve elektronikus tankönyvekre vonatkozó módszertani és technikai előírásokat. Az oktatási minisztérium honlapján közzétett, a tankönyvek kidolgozására, jóváhagyására és beszerzésére vonatkozó metodológia szerint minden kiadványhoz annak digitális változatát is csatolni kell CD-n, de a digitális változatot pdf-formátumban a szakértő honlapjáról is letölthetik majd a diákok. A tervezet szerint az első osztályosok számára össze készülne el az új román-, magyar-, matematika- és környezetismeret-tankönyv. Mindegyik kiadvány kétkötetes lenne, derül ki a dokumentumból, a digitális verzió a Windows 7-es operációs rendszerben futtatható multimédiás elemeket és játékokat tartalmazna. A kiadványok beszerzésére idénre 20 millió lejt utalt ki az oktatási minisztérium, Remus Pricopie tárcavezető szerint a folyamat a következő években is folytatódna, a tankönyvek cseréje 2017-ben fejeződne be. A miniszter szerint az elektronikus változat bevezetése azért fontos, mivel, mint kifejtette, a multimédiás eszközök révén könnyebben tanulnak a diákok, ezek

többet mondanak számukra, mint egy nyomtatott kép.

Csak tapogatóznak

Dáné Károly, az Országos Tankönyvkiadó vezérigazgatója szerint az elektronikus tankönyvek kiadása nem-

lyeknek, hanem látványosak, vonzóak képileg, pedagógiai tartalommal is rendelkezniük kell, hívta fel a figyelmet a szakember.

Dáné Károly szerint az elektronikus tankönyvek szerzői jogi problémákat is felvetnek, hiszen a nyomtatott kiad-

• „A számítógépre lesz majd idejük később, úgyis az a tendencia, hogy a gyerekek túl sokat ülnek gép előtt, miközben a könyv a polcon marad.”

csak Romániában, Európában is új területnek számít. Mint lapunknak elmondta, még a legnagyobb román kiadó számára is nagy kihívást jelent a minisztérium terve, nincsenek felkészülve rá, ezért próbálnak külső segítséget bevonni. „Precedens nincs, tapasztalat nincs, és nemcsak Romániában, de magyar nyelvterületen, sőt Európában sem. Ebben a pillanatban mindenki tapogatózik” – jelentette ki Dáné Károly, aki szerint emiatt a kiadóknak nagyfokú rizikóval kell számolniuk, hiszen előfordulhat, hogy az általuk kidolgozott verzió nem felel meg a szakértő elvárásainak. A tankönyvek elektronikus változatainak grafikai, multimédiás elemeket is tartalmazniuk kell, de a papíralapú kiadványok megjelentetésére szakosodott kiadók még nem foglalkoztak ilyesmivel. Ráadásul tankönyvről lévén szó, az elvárások másak, mint például az e-regény esetében, itt nem csupán digitalizált szövegről van szó, hanem olyan grafikai elemekről, ame-

ványok esetében a kiadók a példányszám alapján fizették a szerzői jogdíjat, ami az elektronikus könyv esetében már nem lehetséges. Ráadásul, mutatott rá, a digitális tankönyv előállításának ára nem függ a példányszámtól, ahogy a papíralapú kiadványoké, elkészítése ugyanannyi pénzt igényel, ha 200 ezer román vagy 70 szlovák diák számára készítik. Az Országos Tankönyvkiadó vezérigazgatója úgy véli, emiatt fennállhat a veszély, hogy a kisebb létszámú nemzetiségek számára nem is készülnek el az e-könyvek. „Szerencsére mi, magyarok vagyunk annyian, hogy azt már piacnak lehessen nevezni” – mondta az igazgató. Rámutatott, valószínű, hogy az elektronikus verzió miatt nagy fluktuáció várható az árak tekintetében is, hiszen míg egyes kiadók drága pénzért megvásárolják majd a különböző grafikai elemeket, filmeket stb., félő, hogy olyanok is lesznek, akik ingyen letöltik azokat, ugyanis a metodológia szerint a kiadók vállalják magukra a szerzői

„Az elektronikus tankönyvek kiadása nemcsak Romániában, Európában is új területnek számít. Még a legnagyobb román kiadó számára is nagy kihívást jelent a minisztérium terve, nincsenek felkészülve rá, ezért próbálnak külső segítséget bevonni.”

jogokat. Azonban ha a szaktárca választása az alacsonyabb ár miatt épp egy ilyen tankönyvre esne, fennáll a veszély, hogy szerzői jogok miatt a későbbiekben be kell majd vonni az egyébként több évre, akár évtizedre készülő kiadványt, vázolta a lehetséges csapdákat a szakember.

Nincs megfelelő infrastruktúra

A digitális tankönyvek megjelenése az iskolákat is felkészületlenül éri, a romániai tanintézetek többsége nincs kellőképpen felszerelve ahhoz, hogy órán elektronikus tartalmakat használhassanak a diákok. Bartholf Hedwig Hargita megyei főtanfelügyelő lapunknak elmondta, bár a székely megyében nincs olyan iskola, ahol ne lenne számítógép, ezek az informa-

„Az oktatási minisztérium azzal indokolta az új tankönyvek bevezetését, hogy a jelenlegi kiadványok elavultak, hibásak, a szaktárca szerint olyan, 1996-ban megjelent tankönyv is forgalomban van, melyben Romániával szomszédos államként Jugoszláviát jelölik meg, az európai uniós csatlakozás pedig távoli célként szerepel benne.”

tikalaboratóriumokban vannak, és nem a tantermekben. „Véleményem szerint nem lenne jó az informatikalaborokat felszámolni azért, hogy a gépeket szétozzuk az osztálytermekben. Valószínűleg a szülők és a diákok sem támogatnák ezt, hiszen fontos, hogy a diákok hozzáférhessenek a gépekhez” – vázolta a jelenlegi helyzetet a főtanfelügyelő. Elmondta, évekkal ezelőtt Finnországban azt tapasztalta, hogy ott minden osztályterem fel van szerelve számítógéppel, vetítővászonnal és projektorral, nálunk azonban időre és pénzre lenne szükség, hogy ez megtörténjen. „Valóban ez az európai trend, tehát mindenképpen jó úton haladunk” – hangsúlyozta Bartholf Hedwig, aki szerint az e-tankönyv megkönnyítené a diákok dolgát, mi-

vel elektronikusan könnyebben lehet keresni, játékosabban lehet tanulni. Ehhez azonban előbb meg kell teremteni a szükséges infrastruktúrát például uniós pályázatok révén, vélte a főtanfelügyelő.

Kiskorúakra káros a számítógép?

Míg egyesek csak újszerűnek tartják az elektronikus tankönyv bevezetését, olyan pedagógusok is akadnak, akik egyenesen károsnak értékelik azt. Komjátszegi Fábián Réka kolozsvári tanítónő úgy véli, elemiben nem is lenne erre szükség. „1–4. osztályban mindenképpen jobb a hagyományos tankönyv, kisebb korban nem kell túl sok információt adni a gyerekeknek, nem kell leterhelni, mert így is túl sok inger éri őket” – vélekedett lapunknak a pedagógus. Elmondta, ha rajta múlna, az elemistákat visszatartaná a számítógép használatától, és arra összpontosítana, hogy hagyományos könyvből tanuljanak meg írni-olvasni. „A számítógépre lesz majd idejük később, úgyis az a tendencia, hogy a gyerekek túl sokat ülnek gép előtt, miközben a könyv a polcon marad” – összegzett a pedagógus. Komjátszegi Fábián Réka is osztja azt a véleményt, miszerint a romániai iskolák nincsenek felkészülve az e-tankönyv bevezetésére. Elmondta, bár minden iskolában van számítógépterem, a városi tanintézetekben számos osztály van, így egyáltalán nem biztos, hogy mindenki sorra kerülne.

Nehéz, de nem lehetetlen

A minisztérium új tankönyvek megjelentetésére vonatkozó terve korábban a könyvkiadókban is aggodalmat keltett, ezek ugyanis attól tartottak, hogy a kiadványoknak már az új tanév kezdetén a diákok asztalára kell kerülniük, miközben a tanterv csak áprilisban jelent meg. Ez a határidő tarthatatlan lett volna, érveltek, és fennállt a veszély, hogy a kiadványok formai hibák miatt nem kapják meg a megfelelő pontszámot. Ráadásul a rendszer is nagyon merev, hiszen a tankönyveket éveig, évtizedekig használják, ezért lenne kívánatos, hogy legyen elegendő idő a kivitelezésükre, magyarázta Dáné Károly. Az Országos Tankönyvkiadó vezérigazgatója elmondta, a május 21-én megjelent metodológia szerint a nulladik példánnyal októberre kell elkészül-

niük a kiadóknak, és decemberben jutnának el az első példányok az iskolákba, hogy a pedagógusok a második félévben tesztelhessek azokat, megfogalmazhassák javaslatukat. Így a diákok a 2014/2015-ös tanévben már korrigált kiadványokat vehetnének kézbe. Ez feszes, de már tartható határidő, értékelte a szakember. Lapunk kérdésére elmondta, a magyar nem-

„A tervezet szerint az első osztályosok számára össze készülne el az új román-, magyar-, matematika- és környezetismeret-tankönyv. Mindegyik kiadvány két-kötetes lenne, derül ki a dokumentumból, a digitális verzió a Windows 7-es operációs rendszerben futtatható multimédiás elemeket és játékokat tartalmazna.”

zetiségű diákok esetében a román tankönyv különbözik majd többségi társaiktól, ők idegen nyelvként fogják majd tanulni a román nyelvet. Ugyanakkor aggodalomra ad okot, hogy a metodológia szerint magyar nyelven megjelenő eredeti tankönyv csak a magyar tankönyv, illetve a magyarságtörténet lehetne, a többi tárgy esetében románból kellene fordítani a tananyagot. Dáné Károly azon reményének adott hangot, hogy ez a kitétel a későbbiekben módosulni fog. Az oktatási minisztérium azzal indokolta az új tankönyvek bevezetését, hogy a jelenlegi kiadványok elavultak, hibásak, a szaktárca szerint olyan, 1996-ban megjelent tankönyv is forgalomban van, melyben Romániával szomszédos államként Jugoszláviát jelölik meg, az európai uniós csatlakozás pedig távoli célként szerepel benne. A szaktárca adatai szerint a romániai közoktatásban jelenleg 1491 tankönyvet tartanak nyilván, 293 az elemi, 386 a gimnáziumi osztályok, míg 812 a középiskolások számára készült.

PAP MELINDA

Ezt tanulja meg a sportolásból!

A sportban mindenféle színlelés, alakoskodás, mellébeszélés kárára van az embernek. Aki ezt tanulja meg a sportolásból, és eszerint is él, az jó gyümölcsöket szüretel.

(Balczó András)

A Napsugár gyermeklap nemcsak jó szóval oktatja, hanem játszani is engedi-hívja kis olvasóit. Szépen cseperedik, immár hároméves a kisiskolások sportolásra biztató Napsugár-öttnsabajnyokság. A harmadik osztályosoknak meghirdetett vidám csapatverseny 2013-as országos döntőjét május 25-én Szilágyperecsenben tartottuk, a tavalyi aranyérmes csapat iskolájában. Bacsadi Izabella tanítónő és Bogya Ferenc testnevelő tanár egy évvel ezelőtt a csapat felkészítésében, az idén pedig az országos döntő megszervezésében jeleskedett. Nagyobb településeken soha nem tapasztalható összefogással támogatta munkájukat az egész falu: a polgármesteri hivatal, az iskola igazgatója, tantestülete, a szülők és magánvállalkozók egész serege. Gondos-pontos szervezésük, önzetlen támogatásuk, őszinte vendégszeretük a bajnokság minden percét felejthetlenné tette a 150 résztvevő számára. A Napsugár szerkesztőségének feladata a verseny kiírása, a megyei döntők összehangolása, az országos rendezvény anyagi háttérének biztosítása, szakmai

és kulturális tartalmának kidolgozása volt. Az országos oktatási minisztérium, a Communitas Alapítvány, valamint Napsugár Alapítvány támogatása tette lehetővé az igényes, változatos műsort, a győztesek, sőt minden kis „öttnsázó”, felkészítő pedagógus, szervező és vendéglátó gazdag díjazását. Az országos döntőbe bejutott 18 csapat 10 megye 17 településéről érkezett Szilágyperecsenbe. Elszánt és mindvégig sportszerű küzdelmük, összetartásuk méltó jutalma volt az oklevél, a sok ajándék, a közönség lelkes ünneplése. A legnagyobb tapsot az aranyérmes gyergyószentmiklósi, az ezüstérmes csíkszentdomokosi és a bronzérmes szatmárnémeti csapat kapta. A 2014-es országos döntő helyszíne a gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály-iskola lesz, hiszen ide jár az idén legjobbnak bizonyult JER, JÓ! csapat négy kis sportolója.

ZSIGMOND EMESE
a Napsugár gyermeklap
főszerkesztője

Fotó: NAPSUGÁR

- Izomerő és lelkierő egyaránt kell az ilyen bajnoki ugráshoz

- A vendéglátó perecseni gyerekek igazi barátként szurkoltak mind a 18 csapatnak

- Nem a híres perecseni hagymától, hanem a meghatottságtól könnyezett a győztes gyergyószentmiklósi csapat

Egyetemek és „egyetemek”

Romániában közel száz felsőoktatási intézet (tehát valamiféle egyetem) létezik, ha ebből kivonjuk az egy vagy két sajátos szakra szorítkozó kis intézeteket (például egyes teológiai képzési formákat, kereskedelmi főiskolákat stb.), így is maradt majdnem hetven egyetem és „egyetem”.

A különbség az egyetem és az „egyetem” között az, hogy az előbbi igazi, eredeti, tulajdonképpen, meghatáro-

képpen káros egyetemalapítási lázban. Többé-kevésbé hasonló egyetemalapítási láz volt több más Kelet-Európai országban, Magyarországon is a kilencvenes évektől. Románia kiemelkedik a sorból azzal, hogy nemcsak a magánintézetek alakulása szabadult el, hanem az állami intézeteké is. Majdnem minden megyeközpont, sőt minden közepes város (végül már a kisebb városok is) arra törekedett, hogy „egyetemük” legyen, de legalábbis a közelebbi nagyobb felsőoktatási intézetek ott fiókéntézeteket nyissanak. Ez volt a polgármesterek választási ígérete, a megyei vezetők vállalása, a parlamenti képviselők fogadalma: a város egyetemet, lehetőleg államit kap. És nemcsak a parlamenti képviselők fogadalma, hanem azok elefánttemetője is: amikor éppen nem voltak képviselők, vagy éppen nem tartózkodtak a fővárosban, „egyetemi oktatók” lehettek. Később e politikai lobbival való összefonódás képtelenné tett bármilyen beavatkozást a minőségbiztosítás érdekében: ahol sikerült (állami) egyetemet alapítani, ott az illető intézetek mindenféle kormányt és parlamenti ciklust túléltek még a nyilvánvaló sekélysegeik, botrányaik ellenére is. Az nem számított, hogy egyetemet működtetni ott lehet, ahol ennek valamilyen előzménye, hagyománya van. Persze erre mindig az volt az ellenérv, hogy valahol el kell kezdeni, és a régi egyetemek is valamikor kezdők voltak. Csakhogy ezek a középkorba visszanyúló kezdetek.

A gombatenyésztéshez hasonló egyetemtenyésztés hátrányai

Az sem számított, hogy egyetemet működtetni ott lehet, ahol a régió megfelelő gazdasági ágazatokkal vagy intézményrendszerrel tud szakmai, kutatási terepet, alkalmazási lehetőségeket biztosítani. Ilyenkor minden város talált magának egy „hagyományos” specifikumot, ami találó „egyetemi” szakoknak felel meg. Sorra akartak ilyen vagy olyan iparágakra vagy szolgáltatási területekre helyi „egyetemeket” alapítani – magyar viszonylatban is: felsőoktatást alapítani mikor pityókára, mikor szőlőre, mikor falusi turizmusra, mikor helyi társadalmi problémákra. (Magyar viszonylatban kiváló retoriki

„Az sem számított, hogy egyetemet működtetni ott lehet, ahol a régió megfelelő gazdasági ágazatokkal vagy intézményrendszerrel tud szakmai, kutatási terepet, alkalmazási lehetőségeket biztosítani. Ilyenkor minden város talált magának egy „hagyományos” specifikumot, ami találó „egyetemi” szakoknak felel meg.”

kai fogásnak bizonyult Kovásznától Nyárádszeredáig, Gyürkétől Marosvásárhelyig az a tétel, hogy túlságosan Kolozsvár-centrikus a magyar kultúra, tudomány és oktatás.) Bizarr érv volt az is, hogy éppen az egyetem lesz az, ami a kisvárosokat kiemeli a viszonylagos (gazdasági) elmaradottságból. És furcsa érv volt az, hogy a kisvárosok fiataljainak is szükségük van egyetemre (mint ha mindenhol, mindenkor, mindenki a saját városában végezné az egyetemi tanulmányait). Az sem számított, hogy egyetemet ott lehet legsikeresebben fenntartani, ahol egyébként is jól meggyökerezett tudományos, kulturális élet, oktatási rendszer van, ahol – akár a lakosság nagyobb lélekszáma okán is

„Majdnem minden megyeközpont, sőt minden közepes város (végül már a kisebb városok is) arra törekedett, hogy „egyetemük” legyen, de legalábbis a közelebbi nagyobb felsőoktatási intézetek ott fiókéntézeteket nyissanak. Ez volt a polgármesterek választási ígérete, a megyei vezetők vállalása, a parlamenti képviselők fogadalma: a város egyetemet, lehetőleg államit kap.”

- „Romániában öt élvonalas, igazi egyetem létezik, közöttük van a kolozsvári BBTE.”

zás szerinti, az utóbbi a bővli. (A kettő közötti átmenetet jelentő intézetek is léteznek, sőt a nagyon rosszul alakult hazai felsőoktatási rendszerben az igazi egyetemeken is meghúzódhatnak értéktelen, silány részlegecskék.)

Egyetemet működtetni ott lehet, ahol ennek van valamiféle előzménye

A különféle intézetek nagyobbik része magánegyetem, valamennyit – természetesen – 1990 után alapították egy európai viszonylatban bizarr, volta-

– erősebb szellemi potenciál van, ahol megfelelő az infrastruktúra. Van egyetemi könyvtár. (Romániában három város egyetemi könyvtárának kell törvény szerint köteles példányt adni minden megjelenő könyvből: Kolozsvár, Bukarest, Iași.) Vannak klinikák (orvosi egyetem esetében). Nem vidéki kórházakból klinikává előléptetett intézetek,

„Sajnos a gombamódra szaporodott „egyetemekre” sok romániai magyar fiatal jár. Köztük számos tehetséges ifjú, aki értékes középiskolai előtanulmányokkal rendelkezik. Sokan a könnyebbség, a közelség, valamelyik barát vagy rokon példája nyomán kerültek oda, sokan azért mert a kolozsvári egyetem magyar tagozata messze van, költséges.”

hanem valódi klinikák. Ahol különféle állami vagy alapítványi kutatóintézetek működnek. Van tudományos kutatás, vannak ennek megfelelő kiadványok.

A gombatenyésztéshez hasonló egyetemtenyésztés számos káros jelenséget hozott. Például egyetemi oktatói rangra emelt gyorstalpalással doktorált személyeket. Ebben a meglévő hagyományos (tudomány)egyetemek is hibásak voltak (Kolozsvár, Bukarest, Iași, Temesvár). Nagyon sokszor maguk sem tudták, hogy mit kezdenek a váratlanul felbukkanó újabb társakkal, és az ottani oktatójelölteket maguk legitimálták azzal, hogy a mesteri és doktori képzés tömegessé vált, a selekció pedig kevésbé szigorúvá. A finanszírozási rendszer kényszerpályára helyezte őket is, és hol emiatt (legalább is ezzel a kifogással) rövid távon pénzt nyertek, hosszú távon sok mindent veszítettek azzal, hogy hozzájárultak az újabb és újabb „egyetemek” alapításához. Eközben maguk is elkezdtek kettős arcot mutatni: egy intézet egyszerre lett egyetem és „egyetem”. Nagyon sok tekintetben egyes részlegeik hasonlítani kezdtek az új magán- vagy állami intézetekhez: a tudományos teljesítmény sekélyessége, spanyolviasz-felfedezések, bagatell eredmények, relativizált

követelményrendszer jellemezte őket sokáig.

Egyetem nem létezhet saját kutatási programok nélkül, saját kutatási eredményekkel, amiket különböző országos vagy nemzetközi rendszerekben rögzítenek, jegyeznek, amikre hivatkoznak. Ez nem presztízskérdés vagy arculati probléma, hanem a hazai diplomák (nemzetközi) értéke, reális – és nem csupán szimbolikus – értéke függ ettől. A hazai új „egyetemek” javarésze tehát nem egyetem, hanem egyfajta tanfolyam, ahol a tanár annyival jár a diák előtt, hogy valamennyi éve vagy évtizede előtte tanulta az, amit sokszor elmesél vagy lediktál, esetleg tankönyvszerű kiadványban nem egyszer skolasztikus izzadsággal tálal. (Egy magánegyetemre is járt diák mondta egyszer a kolozsvári tudományegyetemre kerülve, hogy az előző intézetben még csak az az érzése sem volt, hogy iskolában van, hanem inkább valami elnyújtott tanfolyamon, agytágítón.) Sajnos az az érv sem igazolódott be, amihez sokszor nyúltak az új „egyetemek” alapítói, miszerint a „helyi ipar” nagy „lehetőségeket” ad majd a tanultak gyakorlati alkalmazására (divat lett a „gyakorlati” oktatás jelentőségét kiemelni a hagyományos egyetemek – úgymond – elméleti oktatásával szemben, ami merő cinizmus volt).

Az egyetem (vagy „egyetem”) kiválasztása

Romániában öt élvonalas, igazi egyetem (közte a kolozsvári BBTE, amely hol első, hol második helyet foglalja el szoros versenyben a Bukarestivel, és ami azért fontos számunkra, mert magyar tagozattal működik, és itt tanul a romániai magyar egyetemi ifjúság többsége) adja a publikációkban mért tudományos eredmények ötven százalékát, további nyolc-tíz egyetem adja ilyen eredmények további negyven százalékát, és sok tucat intézet mindössze tíz százalékot nyújt, számos „egyetem” pedig semmit. Az országban huszonegy felsőoktatási intézet képes alapfokon teljesíteni a jelenlegi alapvető nemzetközi követelményeket, amiket egyetemekkel szemben támasztanak. Ezeknek az intézeteknek többsége sajátos – szűkebb körű – szakokra épül (például csak orvostudomány vagy hadtudomány). Nem több, mint egy tucat a száma a sokféle szakra épülő egyetemnek (jellemzően

tudományegyetemnek vagy műszaki egyetemnek), amely ezeket a kritériumokat teljesíti. Az alapfokot túllépi, tehát az európai átlagban helyezkedik el néhány intézet: a magyar vonatkozásban fontos kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (két éve nyerte el az élvonalas oktató- és kutatóegyetem címet), a Bukaresti Tudományegyetem, a Bukaresti Műszaki Egyetem, a Iași-i Tudományegyetem, illetve a Temesvári Nyugati Tudományegyetem.

A találmányokban (voltaképpen szabadalmakban), a nemzetközileg jegyzett publikációkban és a kiemelkedő tudományos díjakban méri az

„A hazai új „egyetemek” javarésze tehát nem egyetem, hanem egyfajta tanfolyam, ahol a tanár annyival jár a diák előtt, hogy valamennyi éve vagy évtizede előtte tanulta azt, amit sokszor elmesél vagy lediktál, esetleg tankönyvszerű kiadványban nem egyszer skolasztikus izzadsággal tálal. ”

egyetemek teljesítményét, nem pedig a diáklétszámban (ez általában egy demográfiai aspektus).

Sajnos a gombamódra szaporodott „egyetemekre” sok romániai magyar fiatal jár. Köztük számos tehetséges ifjú, aki értékes középiskolai előtanulmányokkal rendelkezik. Sokan a könnyebbség, a közelség, valamelyik barát vagy rokon példája nyomán kerültek oda, sokan azért mert a kolozsvári egyetem magyar tagozata messze van, költséges. Az egyetem (vagy „egyetem”) kiválasztása végülis minden fiatalnak, családjának saját joga, de a választásban – az igazi egyetem és a bóvli egyetem között döntésben – a közoktatásban dolgozó pedagógusoknak is felelőssége van, azoknak a szaktanároknak vagy osztályfőnököknek, akik egyetemválasztási döntésben segítik a fiatalokat.

MAGYARI TIVADAR
az RMDSZ
oktatásért felelős
főtitkárhelyettese

• Fotók: MIHÁLY LÁSZLÓ

A csíkszeredai Nagy István Mű

Lépéselőnyt jelent

Családias hangulatú, „házi kiállításon” mutatták be vizsgamunkáikat a csíkszeredai Nagy István Gimnázium végzős diákjai május közepén. Az iskola aulájában szülők, hozzátartozók és tanárok vehették szemügyre négy év fejlődésének eredményét. A grafikai, festészeti, textilművészeti, kerámia- és műépítészeti alkotásokat bemutató diákokat útravalóval Imecs László aligazgató látta el.

Nem elég a tehetség

„Az iskola egyik alapvető feladata, hogy tanítsa meg az ifjakat dolgozni és alkotni” – hangoztatta Imecs László, a Nagy István Gimnázium aligazgatója az intézmény képzőművészeti szakos diákjainak zárótárlatán. Elmondta, az, hogy egy vizsgamunka megszületik, nem máról holnapra történik, hanem hosszas és kitartó munka eredménye. Az aligazgató szerint a művészi munkához rengeteg egyéb ismeret szükséges a tehetség mellett annál is inkább, mert nemcsak a művészeti gimnáziumok nevelik kreativitásra a diákjaikat. „De a művészeti gimnáziumok azok, amelyek bevezetik a diákokat az alkotás folyamatába, és megismeretetik velük ennek a mikéntjét” – szögezte le az aligazgató, aki a kiállítást sikeresnek minősítette annak ellenére, hogy az idei záróvizsgából a szobrászat mint képzőművészeti ágazat kimaradt. Az idei végzősök közül ugyanis senki nem választotta tizedik osztály végén – amikor szakot kellett választaniuk – a szobrászatot. A grafikai, festészeti, textilművészeti, kerámia- és architektúramunkákat szemlélve viszont bárki meggyőződhetett, hogy a Nagy István Gimnáziumban komoly alapozás zajlik, olyan, amelyik nemcsak a művészeti pályára készülöket látja el útravalóval, hanem a nagybetűs életre is felkészít. „Nem célunk „kicsi művészeket” nevelni, sokkal inkább készségeket, képességeket próbálunk kialakítani diákjainkban, a kreativitásukat fejlesztjük. Éppen ezért igyekszünk lehetőséget biztosítani nekik, hogy minél többféle technikát megismerhessenek, mert így képesek lesznek megtalálni a saját útjukat” – közölte Siklódý Ferenc grafikanár. A művész szerint egyáltalán nem baj, ha egy képzőművészeti szakon végzett középiskolás a továbbiakban nem a művészeti pályát választja, hanem más módon próbál boldogulni, szerinte ugyanis a diákok kreativitása mindenképp lépéselőnyt jelent számukra.

vészeti Gimnázium kiállítása

a kreativitás

Értékesítik a kreativitást

Ezt hangsúlyozta Kirmájer Enikő iskolaigazgató is, aki elmondta, hogy az előző évek statisztikai adatai szerint végzős diákjainak több mint fele első próbálkozásra bejut valamilyen egyetemre, viszont nem mindenki folytatja művészeti tanulmányait. „Tapasztalataim szerint diákjaink a szaktanárok segítségével nagyon ügyesen felméri, mire képesek, hol, milyen szakon érdemes folytatniuk tanulmányaikat” – közölte az igazgatónő elmondva, hogy a tavalyi 50 sikeresen érettségizőből 37-en folytatták egyetemi tanulmányaikat, ebből 14-en művészeti pályát választottak. Mint mondta, azok közül, akik nem művészeti egyetemen folytatták tanulmányaikat, többen is olyan pályát választottak, ahol értékesíthetik kreativitásukat és a művészetek iránti érzékenységüket. Kifejtette, végzőseik közül sokan választják a tanári pályát, de van közöttük orvos, pszichológus, szociális munkás, sőt mérnök is.

„Az alapokat az iskola megadta, a siker rajtunk múlik”

A végzősöket leginkább az érettségi vizsgára való készülés foglalkoztatja, többségük csak azután hajlandó gondolkodni a folytatásról. Céljaik, elképzeléseik természetesen vannak, de mindannyian az előttük álló feladatra koncentrálnak. „Legyünk túl a román írásbelin, aztán a többi meglesz” – hangoztatják többen is, amikor a folytatás felől érdeklődünk. Kiderült, a sikeres érettségi után mindannyian tovább szeretnék folytatni tanulmányaikat, sokan közülük továbbra is a művészeti vagy művészetekhez közeli pályán képzelik el életüket. „Felemelő érzés volt ez a kiállítás, jó volt meg tapasztalni, milyen az, amikor ismerősök, sőt ismeretlenek jönnek és gratulálnak. Csak ezért az érzésért megérte itt járni iskolában” – közölte az egyik lány, aki rendezvényszervező szeretne lenni, mert úgy gondolja, hogy a kreativitása mellett vannak egyéb olyan tartalékai is, amit ki tudna használni a későbbiekben. Márton Anita viszont határozottan állítja, továbbra is művészeti pályán maradna, látványtervező szeretne lenni. „Az alapokat az iskola megadta, a siker rajtunk múlik” – szögezte le a diáklány, aki tudatában van annak, hogy elérhesse céljait, még rengeteget kell tanulnia és fejlődnie.

JÁNOSSY ALÍZ

Beszélgetés Kocsis Attilával, a dévai Téglás Gábor Iskolaközpont igazgatójával

Többszörös munkát jelent szórványban pedagógusnak lenni

Vidéki, főként szórványban működő iskolák esetében nem ritkán tapasztaljuk, hogy az intézmény jócskán túlmutat a hatáskörén: nemcsak a gyerekek anyanyelvi oktatását biztosítja, de gyakran közösségszervező erőként is hat. Ékes példa erre a Déván 2005-ben létesült Téglás Gábor Iskolaközpont, ahol elkötelezett pedagógusok teremtik meg gyakran a mostoha körülmények ellenére is a meghitt légkört, ugyanakkor magas színvo-

feldrajz–geológia szakos tanár, a nővérem olasz nyelvet tanít, így hát (a csíkszeredai matek–fizika líceum /ma Márton Áron Gimnázium tanulójaként) mi lehettem én más, mint matematika szakos tanár. Igaz, hogy a pályaválasztás elején még szemeztem az orvosítól a teológiáig sok mindennel, de végül ezt választottam, és nem bántam meg.

– *Hol, milyen iskolákban kezdte pedagógusi munkáját?*

– A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem matematika szakát 1990-ben végeztem el, és még elkaptam az utolsó „kihelyezést”, így a Partiumban választottam helyet. Mondhatom, tősgyökeres székelyként eleinte voltak világnézeti konfliktusaim, ugyanis akkor találkoztam először a szórványmentálissal, saját bőrömön tapasztalva meg az együttélés pozitív és negatív oldalait. 15 évig Szilágymegye egy festői kisvárosában, Szilágycsehben tanítottam az ottani fiataloknak matematikát – természetesen magyarul! Csodálatos évek voltak, életre szóló barátságokat kötöttem, belekóstolhattam rengeteg, mai szakki-fejezéssel „extrakurrikuláris” tevékenységbe, a cserkészettől a színjátszásig, a néptánctól a közművelődésig (néhány évig a szilágycsehi EMKE elnöke voltam). Nagyon jó, tapasztalt pedagógusi közösségbe csöppentem bele, akiktől rengeteget tanultam, így egészítve ki a szüleimtől (sokszor véletlenül) szerzett ismereteimet.

– *Mikor és miért vállalta el az intézményvezetői tisztséget? Mik a tapasztalatai ebben a munkakörben?*

– Szilágymegyei működésem nagyon hirtelen ért véget. Élő példa vagyok arra, hogy milyen apróságok változtatják meg, irányítják az ember életét. Egy hirdetés, egy telefonbeszélgetés: és már le is zárul egy fejezet, hogy helyet adjon egy teljesen újnak. 2005 kora tavaszán történt, hogy felvettem a kapcsolatot Máté Márta Hunyad megyei tanfelügyelő asszonnyal, aki meghívott egy találkozóra

ide, Dévára. Megható és vissza nem térő élményben volt részem: amikor országszerte iskolákat zártak be vagy vontak össze, itt egy új iskola születésén bábáskodó maroknyi lelkes és aggódó emberrel találkoztam. Nagy fába vágta a fejszéküket: az 50 évvel ezelőtt önkényesen megszüntetett intézmény után önálló magyar iskolát akartak újraindítani! Épületet létrehozni, építeni az alapoktól az elektronikus tábláig. Ebből a teremtésből nem maradhattam ki, így miután felajánlották, elvállaltam ezt a munkakört. Stílusosan úgy indult ez az iskola, hogy sem a titkárőnek, sem a gondnoknak, sem az igazgatónak nem voltak előzetes szakmai tapasztalatai. Talán jó is volt így, mert egy új iskolába új mentalitás kell. Rá voltunk kényszerítve, hogy nagyon figyelmesen dolgozzunk, rutinmentesen és mindennap tanulva a bakikból, együtt fejlődjünk az iskolával.

– *Meséljen kicsit a Téglás Gábor-iskola létrejöttéről, jelentőségéről, a környékbeli magyarság életében betöltött szerepéről.*

– Az ismert szónoki fogással élve: „ez az iskola nem jöhetett volna létre, ha nincs...”. Nagyon sok mindenki és minden kell egy ilyen létesítmény létrejöttéhez. Mindenekelőtt diákok, akik benépesítsék, akik értelmet adjanak az erőfeszítéseknek. Szülők, akik vállalva a kockázatot, átírták gyerekeiket az új iskolába, hisz ne feledjük, hogy az az első 382 tanuló, akikkel együtt 2005 szeptemberében megnyitottuk az első tanévünket, felszerelt, régóta működő iskolákba járt. Kellett az RMDSZ a politikai támogatás az anyagi források felkutatásához, megszerzéséhez. Szükség volt a mindenkorai magyar kormány támogatására. Kellettek az egyházak, akik első perctől támogatták az iskolát. Civil szervezetek, magánszemélyek, intézmények, akik belátták az iskola létrejöttének fontosságát. Nagyon sok nevet kellene itt felsorolni. Tanárokat, akik katedráikat otthagynak vállalták a rizikót és az első évek nélkülözéseit. Lelkesedésükkel,

• **Kocsis Attila: „nagyon figyelmesen dolgozzunk, rutinmentesen és mindennap tanulva a bakikból, együtt fejlődünk az iskolával”**

nalú tanulási lehetőségeket. A csapat élén a kezdetektől Kocsis Attila igazgató áll, vele tekintettük át az iskola és önnön pedagógussá válásának – nem túlzás ezt állítani – sikertörténetét.

– *Milyen indíttatásból lépett tanári pályára? Hol végezte a tanulmányait?*

– Ha nem is hiszek a determinizmusban, az én esetemben mégis egy kicsit erről van szó. Pedagóguscsaládból származom, édesapám történelem–filozófia szakos tanár volt, 22 évig iskolaigazgató Hargita megyében, édesanyám

tapasztalatukkal átsegítettek a kezdetek nehézségein (természetesen voltak olyanok is – szerencsére kevesen –, akik ezt nem tették). Politikusokét helyi, megyei és országos szinten, papokét felekezettől függetlenül, munkásokét, értelmiségiekét, akik szabadidejükben itt dolgoztak, takarítottak, padlót raktak le, táblát szereltek fel. Az iskola alkalmazottainak neveit, akik, mivel nagyon kisszámú személyzetet hagytak jóvá iskoláknak, kivétel nélkül 2-3 munkakört töltenek be. Vállalni kell a közösség művelődési életét, nevelési, oktatási és szórakozási központként kell működni. Egyetlen különbség, hogy mindezt mi egy egész megyére kivetítve tesszük.

– *Milyen tevékenységek folynak az iskolában, milyen a továbbtanulási arány, a gyermekek munkakedve?*

– Tudatában voltunk annak, hogy nagyon fontos a hagyományok kialakítása. Hosszú évek kihagyása után már első végzőseinknek készítettünk tablót. Nem szokás a román iskolákban, így az volt a vélemény, hogy fölösleges. Elég nehezen győztük meg diákjainkat az ellenkezőjéről, de most már nagyon büszkék rá. Gólyabáltól Téglaporos Napokig (az iskolanapok), farsangi, szalagavató bált, karácsonyi kirakóvásért szervezzük. Első tanévtől kezdődően megszervezzük a Hauer Erich-fizikaversenyt, amelynek érdekessége, hogy 3 kategóriában szervezzük: hagyományos feladatmegoldó, esszé és „Öveges professzor nyomában” – érdekes kísérletek. Óriási sikere van. Jó eredményeink vannak az országos felméréskön, megyei és országos tantárgyversenyeken (országos első helyezésünk is van), szavaló- és mesemondó versenyeken veszünk részt. Diákjaink bejutnak erdélyi és magyarországi egyetemekre, de van diákunk Svájcban és Hollandiában is. Ne feledjük, hogy mindez egy olyan iskolában, ami a megyei diákságnak mintegy keresztmetszete: azokkal is foglalkozunk, akik tovább szeretnének tanulni, és azokkal is, akik dolgozni szeretnének.

– *Milyen a tantestület? Hogyan tudják motiválni a pályakezdő pedagógusokat?*

– Fiatal, lelkes és szakképzett. Induláskor, 2005-ben azzal „dicsekedtem”, hogy a tanári kar átlagéletkora alig 38 év. Természetesen szükség van a tapasztalatra is. Szerencsére most már egyre többen tették le a fokozati vizsgákat. Évente 7-8 kollégám szakvizsgázik, így a

testület szakmai és pedagógiai értéke fokozatosan javul. Jönnek az új munkatársak is, így én már a „nagy öregek” közé tartozom... A tanári kar majdnem fele nem Hunyad megyei. Igyekszünk nekik megfelelő feltételeket biztosítani, akár az iskola szolgálati lakásait is igénybe vehetik. A legfőbb motiválás viszont a közösség. Nem maradhatsz le a sorban, ha mindenki tesz, neked is fel kell mutatnod valamit. Anélkül, hogy bárkit megsértenék, tapasztalatból állítom, hogy a szórványban pedagógusnak lenni többszörös munkát, erőfeszítést, odaadást jelent.

– *Mit tart pályafutása legkiemelkedőbb eredményének?*

– Nem tudnék hirtelen egyet kiragadni! Kiemelkedő talán nincs is. Inkább kudarckokat sorolhatnék, de nem erre vonatkozott a kérdés. Jól érzem itt magam, és amíg szükség van rám, igyekszem helytállni!

– *Amikor nem tanít, vagy intézményt vezet, mivel tölti legszívesebben az idejét?*

– Úgy érti, alszom? Viccet félretéve, tényleg kevés időm marad magamra. Szeretnék minél több időt tölteni felnőtt medika lányommal, olvasni, kosárlabdázni. Egy kicsit kertészkedek is, de a legtöbb időt közösségsszervezéssel töltöm. Idén már negyedik alkalommal rendezzük meg a Hunyad Megyei Magyar Napokat...

– *Hogyan látja az iskola jövőjét? Meddig tud fennmaradni az intézmény, és mit tesznek meg ennek érdekében?*

– Állandó foglalatosságunk a jövő biztosítása. Ha a közeljövőt nem is látjuk rémesnek, a hosszú távú fennmaradás rengeteg tényezőtől függ. Reális veszély a gyerekvállalási kedv csökkenése, de itt a nagyfokú asszimiláció Damoklész-kardja is fejkünk felett lóg. Gondoljunk csak bele: 1992-ben 32 000 ember vállalta magát magyar anyanyelvűnek Hunyad megyében. Ez a szám 2002-re 22 500-ra csökkent, és a legutóbbi népszámláláson már csak 16 ezren maradtunk. Egyelőre sikerült a kezdeti 382-es diáklétszámot 600 fölé tornáznunk, de közben vészesen apad a Zsil-völgyi és vajdahunyadi magyar tagozatok létszáma. Egyre kevesebb bentlakó diákunk van. Gyerekeink jó része a Szent Ferenc Alapítvány neveltje, rajtuk kívül elvéve van más megyéből származó diákunk, ők is főleg rokoni szálak révén kerültek hozzánk. Nem is célunk elszívni Erdély

más vidékeiről a fiatalokat. Ahhoz, hogy fennmaradjunk, nagyon jó nevű, komoly, sikeres intézménnyé kell válnunk, amely vonzza a diákokat. A szülők is kell tudják, hogy itt biztonságban, a könyv szeretetének szellemében, ugyanakkor 21. századi körülmények között neveljük csemetéiket. Igyekszünk az oktatási ajánlatot is szélesíteni, megragadva minden lehetőséget. Szerencsénkre az új tanügyi törvény sok lehetőséget biztosít erre, csak ki kell aknázni. Hogy csak egy példát említek: szerintem premierként idén olyan összevont osztályt

Kocsis Attila Gyergyószentmiklóson született 1965. július 9-én. Az elemi iskolát Gyergyóremetén, az általánost Gyergyóditróban, míg a középiskolát Csíkszeredában végezte a Matematika-Fizika Líceumban, 1983-ban. Egyetemi tanulmányait Kolozsváron, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem matematika szakán végezte, mesteri fokozatot az aradi Vasile Goldiş Egyetem oktatásmenedzsment szakán szerzett. 1990–2005 között a szilágycsehi Gyulaffy László Általános Iskolában dolgozott, 2005-től a dévai Téglás Gábor-iskola igazgatója.

indítunk, amire még nem volt példa. Matematika-informatika-filológia osztályba iratkozhat (turizmus szak mellett) az az alig több mint 50 nyolcadikos, aki megyeszerte idén végzi be az általános iskolát. Alig akarták a megyei tanfelügyelőségen beírni, mondván, hogy a számítógépes rendszer nem fogadja el. Egy kicsit félünk is, hogy sikerül összeegyeztetni a két szakot. Sajnos senkihez nem fordulhatunk tapasztalatcserére, de majd megoldjuk.

– *Milyen alapvető emberi tulajdonságok kellenek ahhoz, hogy valakiből jó pedagógus váljék? Mennyire látja ezeket a mostani fiatal generáció képviselőiben?*

– Empátia, a gyerekek és a szakma szeretete és főleg pedagógiai érzék. Lassan ártétkelődik az iskola szerepe. A tudásátadó, kezében krétával a táblánál alapigazságokat kinyilvánító tanárt fel kell váltania a tájékozott, felkészült irányítónak. Nem könnyű az átállás, de remélem, a fiatalok már ezzel a szemlélettel kezdik pályájukat.

SÁNDOR BOGLÁRKA

Gaudeamus ballagás a kolozsvári

Idén gyermeknapon ballagtak el a felnőtté válás felé a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum végzős diákjai. Az utolsó osztálynevelői órán átvett úttravalókkal, az apáczais tarsolyba rejtett kincsekkel 82 matrandus járta körbe az iskolát a *Gaudeamus igitur* sorait énekelve komolyan, meghatottan. Az iskola udvarán ékes rendben, kalotaszegi népviseletbe öltözött lányok mögött sorakozott a három osztály: a humán, a reális és a közgazdasági, közrefogva Fehér Judit, Rokaly Réka és Filep Judit osztálynevelőt. Az iskola vegyes kara – Szabadi Ildikó tanárnő vezetésével – nyitotta a ballagási ünnepséget, majd Nagy Albert református lelkipásztor

us igitur! – i Apáczai-líceumban

tarisználta fel a ballagókat Isten ígéjével. A 11. osztályosok és az elsősök megható búcsúztatása után a ballagók búcsúszavai hangzottak el. Horváth Anna, Kolozsvár alpolgármestere arra biztatta a végzősöket, hogy minden élethelyzetben emberként próbáljanak helyt állni. Vörös Alpár igazgató ünnepi beszéde után az ünnepélyes díjkiosztás következett, a tanulásban és más téren kiemelkedő tevékenységet felmutató diákok az iskola vezetőségétől, támogatóitól, társadalmi szervezetek képviselőitől vehették át megérdemelt jutalmukat. A ballagás zárásaként az ünnepélyes zászlóátadás következett, amelyet a *Gaudeamus igitur* újra felcsendülő dallama kísért.

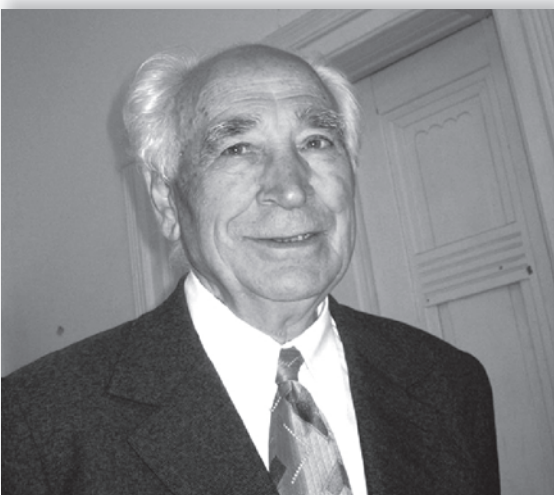
FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Quod erat demonstrandum!

Kánya Gyula matematikatanár emlékére

„Megállt a táblánál, és azt mondta: „Nézd meg, fiam, milyen szép ez a feladat!” Csak később láttuk meg, mennyire szép volt. Most már az égben rajzol trigonometriai görbéket... Kánya Gyula bácsi, Isten nyugtassa!” – jelent meg a rövid közlemény egy közösségi oldalon, amely emlékek lavínáját indította el. A kommentárokban régi tanítványok középkorú hada elevenítette fel a csíkszeredai Matematika-

Fizika Líceum – most Márton Áron Gimnázium – egykori matematikatanárához, Kánya Gyulához kötődő emlékeit. Az emlékfosztlányokból egy kiváló matematikus, nagyszerű pedagógus és ízig-vérig székely ember karaktere körvonalazódott. Egy olyan tanáré, aki nemcsak tanított, de nevelt is, aki képes volt generációk százaival elhitetni: szép és könnyű a matematika.

Emberközelivé tenni az elvontat

Már hogyan hittünk volna neki, amikor igaza bizonyítására ilyen érveket hozott fel: „Ez olyan könnyű, hogy egy fej csicsói káposzta is „béveszil” Képes volt emberközelivé, kézzelfoghatóvá tenni az elvontat, egyszerűvé és széppé varázsolni a bonyolultat, a tananyag szemléltetéséhez minden, keze ügyébe kerülő eszközt felhasznált kezdve a szemeteskosártól a seprűnyélig. Ha kifogyott belőlük, érdekes történeteket mesélt ízes csikdelnei tájszólásban. „Mit kínlódtok, mint a káposzta hús

nélkül?” – kérdezte egy alkalommal bentlakó diákok csoportjától, akik közösen próbálták megoldani a nehéz matematika-házifeladatot a délutáni szilenciumon. „Nem értjük a feladatot. Mi a derivált?” – kérdeztük kórusban. Gyula bácsi akkurátusan leült a katedrához, kuncogott magában, bozontos szemöldökét összevonta, majd megkérdezte: „Tó partján jártatok-e?” „Jártunk!” – harsogtuk kórusban. „S lapos kővel olyat játszottatok-e, hogy megdobjátok, s a kő a víztükrén pattogva többször is fodrozza a vizet?” „Igen!” – örvendeztünk mindannyian, de ő tovább kérdezett: „No, ki tudná felrajzolni a táblára azt a görbét, amit a víz leír, miközben felcsapódik?” A feladatra többen is jelentkeztünk, s amikor a görbe ott díszelgett a táblán, Gyula bácsi komótosan körérajzolta a koordinátarendszert, mutatóujjával rábökött: „No, ez a derivált.” Aztán sétálni kezdett a padok között hátratett kézzel, jellegzetes imbolygó járásával – ami szerinte a szinuszgörbéhez hasonlított –, és még egy titkot megosztott velünk: „Armstrongék sem jutottak volna a Holdra, ha nem ismerik a deriválást.” Mi pedig büszkék voltunk, mekkora titok tudói lettünk azáltal, hogy végre megértettük a deriválás lényegét, lelkesedtünk, és kórusban vele együtt zengtük: „De szép ez a matematika!” Szigorú, igazságos és következetes tanár volt, olyan, aki képes volt négyest adni csak azért, mert az egyébként tökéletes bizonyítás végére nem írtuk oda: Q.E.D. – Quod erat demonstrandum, azaz „ezt kellett bizonyítani”. „Ez odajár, mint az ámen a miatyánk végére” – indokolta a négyest, mi pedig sok évvel később értettük meg, hogy pontosságra nevelt szigorával.

„Leánkagyermek, hideg kőre ne üljön!

Soha nem nehéz, hanem mindig „szép” vagy „ficás” feladványokat hozott az órára, és fejből írta fel a táblára. Ráadásul akár két tízest is ígért a jó megoldásért, nekünk pedig nőtt az önbizalmunk a teljesítménytől. De ő nemcsak az osztályteremben volt tanár, mindenhol nevelt, ahol diákjaival

találkozott. Egy alkalommal a lépcsőn ülő lányokat állította fel ellentmondást nem tűrő módon: „Leánkagyermek, hideg kőre ne üljön!” Nem is sejtette, azóta hány édesanya, pedagógus vagy orvos idézte ízes intelmét. Sőt sok évvel az érettségi után is nevelte és oktatta diákjait. Az utcán „vizsgáztatott le” matematikából egy óvodáskorú kisfiút, egykori tanítványának a gyermekét, feladatul adva az édesanyának: „Van stófa a gyermekben matematikára, fejleszteni kell!”

„No, ilyeneket írj!”

Utóbb egy rendezvényen futottunk össze, természetesen a végén a matematika és az újságírás összefüggéseiről folytattunk eszmecserét, mert Gyula bácsi szerint az újságírás alapja a matematika. „A jó cikknek algoritmus van, mert nem mindegy, milyen sorrendben írod le a szavakat” – oktatott, majd egy

„Képes volt emberközelivé, kézzelfoghatóvá tenni az elvontat, egyszerűvé és széppé varázsolni a bonyolultat, a tananyag szemléltetéséhez minden, keze ügyébe kerülő eszközt felhasznált kezdve a szemeteskosártól a seprűnyélig.”

papírfecni koordinátarendszerben a szavak sorrendje és az olvasói figyelem függvényében ábrázolta a jó cikk görbéjét. „No, ilyeneket írj!” – adta feladatul. Quod erat demonstrandum! – Kedves Gyula bácsi, remélem, sikerült ezt bizonyítanom. Isten nyugtassa, Kánya Gyula tanár úr! Emlékét mi, egykori diákjai örökre megőrizzük, intelmeit megtartjuk, és tanításait továbbadjuk.

JÁNOSSY ALÍZ

A külföldön dolgozó szülők gyerekeinek szerveztek programokat a sepsiszentgyörgyi diákok

Diákok a diákokért

Diákok segítenek a külföldön dolgozó szülők magukra hagyott gyerekeinek Sepsiszentgyörgyön. A Mikes Kelemen Főgimnázium tanulói „mentőövet” dobtak az itthon hagyott társaiknak, és délutánonként foglalkozásokat szerveztek az Állomás negyedi Ady Endre- és a Csíki negyedi Gödri Ferenc-iskola diákjainak. Közös kézművesprogramokat tartottak, meglátogatták a csernátoni Haszmann Pál Néprajzi Múzeumot, és

„A magukra hagyott gyermekek tanulmányi eredményei romlanak, a magaviseletük megváltozik, a délutánokat az utcán töltik. A közvélemény figyelmét rá kell irányítani erre a létező problémára, és segíteni kell ezeknek a gyerekeknek, hogy hasznosan töltsék a szabadidejüket.”

különböző oktatási programokat szerveztek. A projektet a Fiatalok a fiatalokért pályázati program keretében 1000 lejjel támogatta a Háromszéki Községi Alapítvány (HKA) – számolt be Bereczki Kinga. Az alapítvány igazgatója szerint ha látványos eredménye lesz a kezdeményezésnek, készek folyamatos támogatást biztosítani ezekre a délutáni foglalkozásokra.

Segíteni

a magukra hagyott gyerekeknek

A pályázatot a Mikes Kelemen Főgimnázium négy diákja írta meg, az önkéntes munkában mintegy húszan vesznek részt. Fazakas Ildikó pszichológus, a projekt vezetője hangsúlyozta, a segítségnyújtásban a figyelemfelkeltés a cél. „A magukra hagyott gyermekek tanulmányi eredményei romlanak, a magaviseletük megváltozik, a délutánokat az utcán töltik. A közvélemény figyelmét rá kell irányítani erre a létező

problémára, és segíteni kell ezeknek a gyerekeknek, hogy hasznosan töltsék a szabadidejüket” – mondta a szakember. Véleménye szerint ezekkel a diákokkal foglalkozni kell, követni kell a tanulásukat, szabadidős tevékenységet kell szervezni számukra. A pszichológus abban bíz, hogy más civil szervezet is bekapcsolódik a programba, így azt folytatni tudják. Tankó Andrea, a Mikes Kelemen Főgimnázium diákja elmondta, elsősorban az önkéntes munka lehetősége vonzotta, amikor bekapcsolódott a projektbe, remélte, hogy tudnak segíteni a szüleiket nélkülözni kénytelen gyerekeken. „Többször találkoztunk a kisdíákokkal, beszélgettünk, különböző foglalkozásokon vettünk részt, de még több időre lenne szükség, hogy barátságok is kialakuljanak” – mondta el Andrea. A közös programok részeként ellátogattak a könyvtárba, ahol az értelmes, hangos olvasást gyakorolták. A projekt végén az önkéntes fiatalok szórólapokat osztogattak az Erzsébet parkban, az akcióval a közönség figyelmét próbálták felhívni a külföldön dolgozó szülők itthon hagyott kiskorúinak helyzetére.

Fennáll a veszély, hogy szülői felügyelet hiányában a gyerekek elkallódnak

Háromszéken is aggasztóan megnőtt a szülők külföldi munkavállalása miatt felügyelet nélkül hagyott kiskorúak száma. Vass Mária, a Kovászna Megyei Gyermekvédelmi Hatóság igazgatója elmondta: az elmúlt évek során folyamatosan növekedett a külföldön munkát vállaló szülők száma, a gyerekekre rokonok, ismerősök vigyáznak, vagy teljesen magukra maradtak. Egy 2006-os kormányrendelet szerint a külföldre távozó szülőknek kötelességük lenne a polgármesteri hivataloknál bejelenteni szándékukat, és azt, hogy kire hagyják gyerekeiket. Ezt nagyon kevesen teszik meg, mondta az igazgató, aki szerint falun, ahol mindenki ismeri egymást, könnyen beazonosíthatók a gyerekeket itthon hagyó szülők, városban vi-

szont már nehezebb bemérni a jelenség méretét. Hivatalos adatok szerint Kovászna megyében 2011-ben 675 szülő vállalt külföldön munkát, és 808 gye-

„A Mikes Kelemen Főgimnázium tanulói „mentőövet” dobtak az itthon hagyott társaiknak, és délutánonként foglalkozásokat szerveztek az Állomás negyedi Ady Endre- és a Csíki negyedi Gödri Ferenc-iskola diákjainak. Közös kézművesprogramokat tartottak, meglátogatták a csernátoni Haszmann Pál Néprajzi Múzeumot.”

reket hagytak itthon, míg tavaly jelentősen megugrott ezek száma, így 862 szülő távozott külföldre, és 1014 kiskorú maradt itthon. A gyermekjogvédelmi szakember szerint a valóságban ennél több a hasonló esetek száma, mivel a szülők nem minden esetben tesznek eleget jelentési kötelezettségeiknek, és az országhatár átlépésekor sem kéri senki számon, hogy hol helyezték el gyerekeiket, másrészt pedig az elmúlt években csak néhány háromszéki polgármesteri hivatal gyűjtött adatokat az ilyen családokról. Vass Mária ugyanakkor elmondta, Kovászna megyében főként Bodzaforuló környékén vált gyakori jelenséggé, hogy a külföldön munkát vállaló szülők itthon hagyják gyerekeiket. Minden ilyen esetben fennáll a veszély, hogy megfelelő felügyelet hiányában a gyerekek elkallódnak, iskolakerülők lesznek, és rossz társaságba keverednek. Ez főként a 14-16 éves korosztályra jellemző, tette hozzá a szakember.

BÍRÓ BLANKA

• Fotók: TÓTH ORSOLYA

A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium

A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium jogelődje a gyulafehérvári kollégium, melyet Bethlen Gábor fejedelem alapított 1622-ben. 1662-ben I. Apafi Mihály fejedelem rendelete alapján az akadémiát Nagyenyedre helyezték át, ahol napjainkban is működik. Idén február 22-én a magyar Parlamentben ünnepeltük fennállásunk 390. évfordulóját és az alapító Bethlen Gábor fejedelemmé választ-

tásának 400. évfordulóját. 2004-ben az Erdélyi Református Egyházkerületnek kormányhatározat révén visszaszolgáltatták a kollégium 3 épületét, majd 2007-ben újabb kettőt, így összesen 7 épület képezi az épületegyüttest. A többi épület visszaigénylési folyamat tárgyát képezi. A nagyenyedi önkormányzat, az Erdélyi Református Egyházkerület és az iskola hathatós együttműködésének

köszönhetően európai uniós forrásokat pályáztunk és nyertünk meg, így a 2012 júliusa és 2014 novembere között zajló felújítási munkálatok eredményeként teljesen megújul a 3 főépület és az udvar. A pályázat révén az iskolát modern taneszközökkel szereljük fel. A kollégium Alsó-Fehér megye egyetlen olyan magyar tannyelvű intézménye, ahol óvodától felnőttképzésig magyar

• Franciayelv-órán párbeszédet gyakorolnak, nyelvhasználatot is tanulnak

• Korszerű biológialaboratórium

• A kollégium óvodájában kézimunkaórán

• Vidám tornaóra zöld környezetben

• Nagyszünetben az impozáns folyosókon

• Meghitt környezet – tanulás a könyvtárban

Mozgó lényből ülő lény – civilizációs ártalmak, helytelen táplálkozás

Világszerte divatos téma napjainkban a túlsúly és az elhízás, mely a jóléti társadalomban a mozgásszegény életmód és a helytelen táplálkozás következménye, egyfajta civilizációs ártalom. Míg a harmadik világ országaiban százezrek halnak meg éhínségben, addig a kövérség járványszerűen elterjedt az egész világon, a civilizált országokban jelentős egészségügyi és társadalmi károkat vonva maga után.

Alkalomszerű, egészségtelen étkezés

A kövérség kóros állapot, „kezelése” odafigyelést igényel minden életkorban. A gyermekkori súlytöbblet érkárosodást okoz, de fennáll a korai magas vérnyomás, a cukorbetegség, a máj elzsírosodásának lehetősége, a légzési funkció csökkenése, az immunrendszer gyengülése is. Tévhit, hogy a dundi gyerek egészséges és szép. Az elhízott gyerek pluszkilói miatt visszafogottabb a közösségben, ügyetlenebbül mozog, gátlásossá válik. Sokszor a közösség is kegyetlenül kezeli, kiközösíti, emiatt nem vesz részt a mozgásos játékokban, s berögzül tudatába, hogy képtelen bizonyos mozgásfeladatokra. Vajon azért nem mozog a gyerek, mert kövér, vagy azért kövér, mert nem mozog? Az elhízás okozója a rendszertelen táplálkozás, a helytelen táplálkozási szokások, a természetes élelmiszerek hiányában a „műételek”, tápok fogyasztása, a mozgásszegény életmód és esetenként a genetikai adottságok. A gyerekek kevés alkalommal esznek normális körülmények között együtt a családdal. A legtöbb esetben a napi program is úgy alakul, hogy a család csak este találkozik, (jobb esetben), de az is jellemző, hogy csak hétvégeken esznek együtt a gyerekek a szülőkkel. A rendszeres ötszöri étkezés helyett alkalomszerűen esznek ott, ahol éppen vannak, iskolában, utcán, gyorsétkezdében, és azt, amit a kereskedelem kínál: pékárut, édességeket, szénsavas üdítőket isznak. A reggeli legtöbbször elmarad, ezt a tízórai pótolja később, amikor a szendvicset tea vagy tej helyett édes szénsavas levekkel fogyasztják (az iskolában kapott tejet sem issza meg mindenki). A meleg ebé-

det is késő délután vagy este fogyasztják, délből az iskola után ezt hot dog, pizza vagy valamilyen kereskedelmi áru helyettesíti. Este aztán bepótlódik minden nagy adagban. Az otthonról hozott táplálkozási minta pedig beidegződik,

chips, ellenállhatatlan lesz, s függőséget okoz. Az édességek, a dúsított, palackozott édes löttyök, kólák nemkülönben. Természetes élelem helyett nagyrészt „tápot” kapnak a gyerekek. Nem csoda tehát, hogy a növekedésükhöz nélkül-

- **Görkori, a hatásos tömegsport.** A gyerekek egyik kedvenc hobbija főleg nagyvárosokban, ahol parkok vagy sétányok jó minőségű aszfaltja alkalmas a gyakorlásra.

s meghatározza a későbbi táplálkozási szokásokat. A szülő nem tudja ellenőrizni, mit eszik meg naponta a gyereke, mire költi a zsebpénzét. A táborozások megfigyelései is rávilágítanak arra, hogy a gyerekek nem kedvelik az egészséges, megfelelő kalóriát tartalmazó meleg ételleket, mert nincsenek ehhez szoktatva, ehelyett inkább halomra eszik a chipeket, pizzákat, üdítőket, csokit, fagyikat, s ezekkel laknak jól. Nem véletlen ezeknek az élelmiszereknek a vonzó hatása, hiszen nagyon körültekintően, szándékosan úgy gyártják ezeket, hogy vonzóan színesek, illatosak, jó ízűek, s a televíziós csatornák agymosó reklámjai is ezek fogyasztására ösztönöznek. Érdemes megemlíteni azt a speciális ízfokozót, amit só, cukor, zsír keverékéből állítanak össze, s aminek köszönhetően a keksz, a pizza, a hamburger és a

lőzhetetlen vitaminokban és mikroelemekben is hiányt szenvednek. Azt pedig tudjuk jól, hogy a szülő felelőssége, hogy miből mennyit juttat a gyerekeknek.

A kövérség lelki sérüléseket is okoz

Akit gyerekként állandóan édességgel díjaznak vagy vigasztalnak, felnőttkorban is csokival csillapítja bánatát. Szintén rossz családi minta az elkapkodott reggeli, a rendszertelen fast food ebéd vagy a kiadós vacsora. Időben fel kell ismernünk a hízás okait, a kedvezőtlen evési szokásokat, magatartásformákat, mert könnyebb a hízásnak elejét venni, mint hónapokon keresztül kísérletezni különböző diétákkal. A kövérség lelki sérülésekkel jár, terápiája minden korosztály esetében más, de fontos, hogy a páciensnek legyen sikerélménye, oldódjon az evés és a kövérsége miatt érzett

búntudata. A gyerekekben ugyanakkor ki kell alakítani egy önismereti szintet, egy egészséges testtudatot. Tudatosítani lehet, hogy mennyi az elég, hogy a soknak mi a következménye, mik a kedvező és kedvezőtlen aspektusok a táplálkozásban. A TTI (testtömegindex) kiszámítását is megismertethetjük velük.

A másik felelős tényező a mozgásszegény életvitel

A táplálkozás mellett a másik felelős tényező az elhízásért a mozgásszegény életvitel. Iskolás gyerekeink naponta átlagban 10-11 órát ülnek (az iskolában és otthon), nyolcat alszanak, és 3-4 órát mozognak. A kifejezetten eredménycentrikus iskolai rendszer túlzásba viszi a szellemi képzést, míg a fizikait elhanyagolja. Míg az EU-s országokban minimálisan heti 3 (helyenként 4-5) testnevelésórát tartanak, s naponta úsznak, addig nálunk csak 2 tanóra jut a testnevelésre, holott a mozgás a legelemibb létszükséglet a gyerekkorban, s minden rossz következmény (elhízás, tartáshibák, betegségek) megelőzhető vele. Gyerekkorban nem javallottak a divatos radikális fogyókúrák, inkább a sok és változatos mozgással kell próbálkozni.

Intenzív edzés heti 2-3 alkalommal

Az aktivitásra épülő törekvések 8-14 év között a leghatékonyabbak. Különösen fogékony időszak a kamaszkor, mikor a fiataloknak saját testükkel újra meg kell barátkozniuk. Az ügyetlen gyerekeknek először adjunk nyújtó, koordinációt serkentő, tartást javító ügyességi gyakorlatokat. Ha ezek mennek, javul a hozzáállásuk is, és egyre nagyobb kedvvel mozognak majd. Az erőnlét, a mozgásképesség javulását követi a kitartás kialakulása. Az anyagcsere tartós serkentése növeli az alapenergiát. A sport, a gimnasztika, a nehéz fizikai munka serkentik az anyagcserét, ami a mozgás befejezése után egy fél napig hat, csak utána csökken vissza.

Fontos, hogy rendszeren megizzadjon a gyerek a gyakorlás során, és érezhetően megerőltesse magát. A heti 2-3 alkalommal végzett intenzív tréning is jó eredményt mutat, ha több mint 35 percig tart. A zsírszövetek számának és teltségének csökkentése hosszabban történő ciklikus mozgással (kocogás, gyaloglás, korcsolyázás, kerékpározás, aerobik) történik a leghatékonyabban. Lássunk néhány olyan kültéri edzésformát, mely felgyorsítja az

anyagcserét, bontja a zsírszövetet, de egyben a szervezet ellenálló képességét is fejleszti, és kellemes időtöltés.

Kocogás, gyaloglás – megy magától

A kocogás (futás) a legegyszerűbb (természetes) mozgástevékenység, mert csak el kell indulni hozzá, aztán megy magától. Hál' istennek a lábunk mindig kéznél van, úgyhogy nem igényel semmi eszközt ezenkívül. A lassú, kényelmes tempót váltakoztassuk a közepessel vagy az enyhébbel, ahogy bírjuk, s fokozatosan növeljük a tá-

„Sokszor a közösség is kegyetlenül kezeli, kiközösíti, emiatt nem vesz részt a mozgásos játékokban, s berögzül tudatába, hogy képtelen bizonyos mozgásfeladatokra. Vajon azért nem mozog a gyerek, mert kövér, vagy azért kövér, mert nem mozog?”

vot felkészültségünknek megfelelően. Lényege, hogy ne adjuk fel, és tartsunk ki 35-40 perc fölött. Javallott a légzés tudatos irányítása vagy ritmikus, lépésre alkalmazása, a közbeiktatott fűjtatások, melyek nagyszerűen kialakítják a magunkra figyelmet futás közben. A gyaloglás a legtermészetesebb mozgástevékenység, enyhébb, mint a kocogás, és az ízületeket is kíméli, ezért bármelyik korosztálynak ajánlott. Épp egyszerűsége, hozzáférhetősége miatt sokan (főleg a fiatalok) nem tulajdonítanak jelentőséget neki. Kényelmes cipővel, megfelelő felszereléssel órákig is eltarthat.

Görkori, a hatásos tömegsport

A görkorcsolyázás az egyik legkellemesebb és leghatásosabb tömegsport, amellyel pozitív hatást gyakorolhatunk a pluszkilókra. A gyerekek egyik kedvenc hobbija főleg nagyvárosokban, ahol parkok vagy sétányok jó minőségű aszfaltja alkalmas a gyakorlásra. Nagy előnye, hogy miközben mozgunk, rövid idő alatt bárhová eljuthatunk vele. Nyugaton sokan sikeresen beleillesztik ezt a mozgásformát a mindennapi életükbe (görkorcsolyával mennek a munkahelyre vagy vásárolni).

Védőfelszerelést igényel (könyök- és térdvédő, bukósíak), de a megfelelő görkorcsolyát is gondnal kell kiválasztani. Természetesen, aki tud korcsolyázni, ezt a sportot is könnyen elsajátíthatja, illetve pár hét gyakorlással bárki. A görkorcsolyázás intenzív testmozgásként serkenti a vérkeringést, a légzésrendszert, az anyagcserét, az immunrendszert, fokozva ellenálló képességünket a könnyű mozgás örömeivel társítva.

A legősibb mozgásforma

Az úszás, a legősibb mozgásforma kellemes időtöltés, kikapcsolódás, lazító és pihentető, kíméli az ízületeket, karbantartja az egész szervezetet. Hosszú távú alkalmazása túlsúlyosoknak különösen ajánlott. Zsírégető hatása azonban csak akkor nyilvánul meg, ha megfelelő intenzitással megfelelő ideig végzük. Ha több úszásnemenben is jártasak vagyunk, ezek variálása jobban növeli a fogyáshatást, de a gyors- és hátúszás intenzívebb izomtevékenységet igényel, így zsírbontó hatása is nagyobb, mint a mellúszásé, egyben tehermentesíti a nyakat és csípőt. Egyéni sajátosságainknak megfelelően válasszuk ki a nekünk megfelelő úszásnemet, úszásunk rendszerességét.

Zsírégető sport: a kerékpározás

A kerékpározás is jó zsírégető mozgásforma lehet, mivel legnagyobb izmainkat (combizmot, farizmot) foglalkoztatja, így fokozottabb a kalóriaelfelhasználás. Nagy előnye, hogy tehermentesíti a testsúlyt, így olyanok is végezhetik, akik valamilyen térd- vagy bokaprobléma miatt nem tudnak futni, vagy nagyon kövérek. Figyelni kell a terhelésre, hogy a pulzusszám 120 fölé emelkedjen. A megfelelő zsírégetés érdekében 1-1,5 órát kell tekerjünk egyfolytában. Ez megfelelő ütemben kb 15-20 km. Legkellemesebb lehetőség erre a családi vagy baráti kerékpártúra változatos terepen. Amikor nincs lehetőségünk természetes körülmények között edzeni, vagy rossz az idő, fordulhatunk a konditermek számtalan lehetőségeihez. Mindenfajta sportolás, testmozgás tekintetében ösztönző a szülői példa is, ha mi is szívesen mozgunk, a gyerekeket sem kell unszolniunk.

BOGDÁN EMESE
a csíkszeredai Nagy
Imre Általános Iskola
testnevelés tanára

Közeleg a nagyvakáció, pihenjeteK, ceruzák!

A háromszéki Bélafalva elemi osztályosainak rajzai, így készülnek a kisdíákok a nagyvakációra.

• RÉTI REBEKA, ELŐKÉSZÍTŐ

• TUZSON KRISZTA, 1. OSZTÁLYOS

• SZABÓ ANNAMÁRIA, 1. OSZTÁLYOS

• GYÖRGY DÓKA, 1. OSZTÁLYOS

• OPRA ANITA, 4. OSZTÁLYOS

• BIRÓ ISTVÁN, 3. OSZTÁLYOS

• GERGELY ALPÁR, 5 ÉVES

• FEKETE RAIMUND, 3. OSZTÁLYOS

Ingyenes tábor cukorbetegséggel kezelt gyerekek számára

Élményterápia diabéteszes kamaszoknak

„Különleges és nagyon érdekes a Yuppi tábor, hiszen rengeteg remekül megszervezett program közül lehet választani. Kedvencem az íjászat, de népszerű a lovaglás, a mászás és a kézművesség is. A foglalkozások között szerepel még zene, horgászat, színjátszás, sport – úgyhogy a táborban kiderítheted, hogy miben vagy igazán jó. Az étel is finom, külön-külön mindenkinek kimérik a szénhidrátokat, az orvosok segítenek beállítani az inzulinmennyiségeket is. Bár a táborba nem lehet telefont hozni, ez nem olyan zavaró, mivel minden percben új dolgokkal találkozol, melyek elvonják a figyelmet” – mondta a 14 éves Páll Adél, aki kétszer is részt vett a gyermekkori cukorbetegséggel kezelt kamaszok számára szervezett Yuppi táborban. Az idén augusztus 10–17. között a Maros megyei Mezősályi szélén szervezendő rendezvény az egyetlen Romániában, mely az élményterápia/terápiás rekreáció innovatív módszerét alkalmazza a gyermekkori cukorbetegséggel kezelt gyerekek esetében. Mint a szervezők fogalmaznak, nem akármilyen nyári táborról van szó, noha az összetevők egyszerűek: csupán táborozók, táboroztató önkéntesek, izgalmas programok kelljenek hozzá. „És szükséges egy kis inzulin, egy remek dokicsapat, amelynek tagjai otthon felejtik a fehér köpenyt, és kell egy évnyi, minden részletre kiterjedő szervezői munka” – írják a Közösségért Alapítvány és a Mol Gyermekgyógyító Program által is támogatott tábor szervezői.

A gyermekkori cukorbetegség

Valószínűleg mindannyiunk közeli környezetében él legalább egy, időskori cukorbetegséggel élő személy, így közismert, hogy mennyi odafigyelést, állandó tudatosságot kíván a kezelés, és sokan azt is tudják, hogy megelőzhető. Ez azonban nem igaz a gyermekkori cukorbetegség esetében: kialakulását tekintve az idős- és gyermekkori cukorbetegség teljesen más. Az 1-es típusú diabétesz örökletes, autoimmun megbetegedés, a szervezet saját maga által termelt inzulinját idegenként kezeli. Általában fiatalkorban jelentkezik, ezért is nevezik gyermekkori cukorbetegségnek. Kezelése majdnem kizárólag inzulinnal és sok-sok tudatossággal történik. A diabéteszes gyerek egész életében saját maga adagolja naponta legalább háromszor az inzulint (tűvel), figyel a bevitt szénhidrátmennyiségre és a testmozgására. A betegség Romániában mintegy 20 000 gyereket és fiatalt érint, és egyelőre nem gyógyítható.

A betegség mint az élet mellékszereplője

A Yuppi Tábormozgalom Egyesület 2011-ben jött létre a krónikus betegséggel együtt élő gyerekek és fiatalok ingyenes táboroztatására. A szervezők úgy vélekednek, hogy szükség van egy helyre, ahol a betegség okozta impulzusok feldolgozhatóak, ahol a betegség a gyerekek életének mellékszereplője, és élhető állapotáért értelmezik át. Egy ilyen közegben a kamaszok sajátosságai kerülnek előtérbe, és emellett, hogy a gyerekek megbeszélnek egymással inzulinadagolásukkal járó gondjaikat, azt is meg tudják vitatni, hogy me-

Fotó: YUPPI TÁBOR

• A Yuppi tábor résztvevői megtanulják kezelni a betegséget és felszabadultan együtt élni vele

lyik srác a legjóképűbb, vagy hogy miért épp Justin Bieber a szupersztár. A Yuppi tábor módszere az élményterápia, mert nem pusztán üdültet, hanem az itt szerzett tapasztalatokkal felbattyuzva a kamaszok úgy mennek haza, hogy otthon maguk döbbennek rá: saját határaikat nem a betegségük szabja meg, nem is túlságosan féltő környezetük, hanem csakis ők maguknak. Ezt pedig rengeteg kihívással és sikerélmények biztosításával, folyamatos ösztönzéssel lehet elérni.

Önkéntes Manók

A tábor önkénteseit Manóknak hívják, és három típusba tartoznak: a programosok (Menő Manók) – az ő dolguk, hogy a kamaszok ébredéstől lefekvésig még véletlenül se unatozzanak. A Házi Manók feladata, hogy a gyerekek napi rutinját segítsék, míg a Dokimanók felelnek a láthatatlan, de érezhető biztonságért. A Manók munkáját készítik elő komplex szervezési munkával a Főmanók – ők azok, akik egész évben azért dolgoznak, hogy a tábor ingyenes maradjon minden résztvevő számára, ők toborozzák a táborozókat, a leendő Manókat. A Yuppi tábor ingyenes és önkéntes: mindenki számára ingyenes, és senki nem kap fizetést azért, amit tesz. A tábor a Közösségért Alapítvány és a Mol Gyermekgyógyító Program támogatja, de ez csak a költségek egyharmadára elég. Az adakozók kis összeggel is hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a Yuppi tábor megvalósulhasson. Aki hozzájárulna a tábor anyagai fedezetének megteremtéséhez, az a 0749-115191-es telefonszámon jelezheti, vagy a RO690TPV200000578485RO01 bankszámlaszámra utalhatja adományát. A táborral kapcsolatos részletes információk a www.yuppicamp.ro honlapon olvashatóak.

K. J.

A falfirkakorszak színe(i) és visszája

A szakváltás az itthoni környezetben csak alig észlelhető változásokkal járt. Valamivel több, minőségileg jobb és változatosabb méretű ecset hányódott, gyúródeszkakészletemet fel kellett újítanom, agyagot, zsírkkrétát, pasztellkrétát is nagyobb mennyiségben vásároltam. Természetesen itthon és a konyhatit-

nem magamnak, hanem bizonyos képek fixálásához. Nem díjaztam viszont a vizes technikát, mert a hirtelen vízbe mártott lap üveglapra helyezése a víz-csap és a konyhaasztal közötti távolság többszöri bejárását feltételezte, s ilyenkor vízben és festékben úszott a konyha. Nem kedveltem a tusrajzokat sem, mert

sokkot fel tudod dolgozni ájulás, zokogás, rikácsolás és gyermeked istenes eldöngetése nélkül, meg vagy mentve. Ekkor szerzed meg azt az immunitást, ami nélkülözhetetlen feltétele a következők elviselésének. A készülő tragédia első jele szokásosan az, hogy a falon kábé egyméternyi magasságban megjelenik egy ceruzával húzott vonalka, aztán bátorodván mindenféle ákombákómozok, aztán egy kör, kör, vesszőcske, készen van a fejecske a szobában, a villanykapcsoló alatt, a konyhában, a mosogatógagyló magasságában, és nini, van még egy a fürdő falán is. Ezt tegnap délután mutattad meg: egy lapra több ujjgyakorlat is elfért, s nagyokat lehetett nevetni, amíg a mondóka és a rajzolás ritmusát sikerült egy lüktetésre igazítani.

Minden szülőnek illik tudnia, hogy ez a falfirkás szakasz igen fontos határkö lehet élete további alakulásában. Előpenderít a gyermekeket, és ropant szigorúan, akár többszöri ismétléssel is a fejükbe véseted a szabályt: nem firkálunk a falra. A szabálytudat kialakításához hatékony módszer, ha a dorgálást követően radírgumival, vizes ronggyal vagy bármivel letakarítatod a falat, igen fontos, hogy eközben teljes magasságod kifeszítésével állj a hátuk mögött, nyomon követve a munkafolyamatot. Ilyenkor ne zsörtölj, ne szólj semmit, csak állj némán, mint Isten anygala. A fal ugyan sokkal rondább lesz a tisztogatás eredményeként, de ne aggodj, a gyermek egy életre megtanulja, hogy az alkotási vágy is féken tartható, sőt le is győzhető motiváció.

Mi elmulasztottuk kihasználni és jóra fordítani ezeket a helyzeteket. Vagy úgy tettünk, mintha nem vennők észre, vagy ha észrevettük is, nem tettük szóvá, sőt elkövettük azt a hibát is, hogy időnként megcsodáltunk egy-egy jobban sikerült alkotást. Mondtuk ugyan, hogy jobb lenne talán papírra, aztán abban maradtunk, hogy amúgy is ideje lenne festeni, ehhez meg le kell kaparni a falat is, itt-ott nem ártana vakolni, glettolni, tehát addig is, amíg mindez megtörténik, rajzoljanak csak.

A sok akkor következett be, amikor tényleg fehérre festettük a lakást (sötét, napfénytelen hely lévén a fehér szín bizonyult a legjobb döntésnek).

• Illusztráció: FARKAS ILONA JANKA, 4. osztályos

• „A két alkotni vágyó az ágyat használta festőállványként, és kétméternyi falfelületet mázolt ki.”

kokat a testvérekkel is megosztva próbálta ki a tanult technikákat. Ezek egy részét némi befektetés árán megúsztam. Korábban bármely papírszeletke, füzetlap, egyik oldalán már használt, de piszkozatként megőrzött papír, az előjegyzési naptáram, elolvasott kéziratok (szabadkoztam is, amikor ez utóbbit vissza kellett vinnem a megbízónak, mert kisebbik fiam illusztrációt készített véleményezésként; jó érzékkel nagy és kövér babákat rajzolt bizonyos oldalakra), egyszóval minden fehér és üresen hagyott papírfelület legyűrhetetlen rajzolási kényszerrel váltott ki a gyermekekből. E szép és olcsó idők lejártával hol akvarellpapír, hol raszteres, érdes felületű papír kellett, s akkor vettem életemben először hajlakkot, természetesen

a tusnak az a természete, hogy gátlástalanul felborul: asztalon, szőnyegen, ágyban – attól függően, hogy éppen hol zajlik az alkotás. Technikafüggően színeződött tehát az életünk. Hidd el nekem, elpucolás, tisztára súrolás szempontjából a legmakacsabb a metszet levonataihoz szükséges nyomdafesték. Ilyenkor nemcsak arra számíthatsz, hogy a padlót védő linóleumból gondos kezek kikanyarítanak egy darabkát, hanem arra is, hogy napokig feketéllik ragacsosan minden, a munkafolyamat közben gyermekkel érintkező tárgy, illetve a gyermek orra hegye és fülcimpája vagy más, alkotás közepette épp vizskető testrésze.

Rosszmájúság lenne azt állítani, hogy a szülők nem fejlődésképesek. Ha az első

A meglepetés előkészítéséhez elég volt néhány óra, amikor egy délután két óvodáskorú, de magukra maradásilag megbízható gyermekem nekifeszült a munkának. Hogy elképzelhesd a munkaterepet, látnod kell magad előtt egy háromemeletes gyermekágyat. Akkor

„Rosszmájúság lenne azt állítani, hogy a szülők nem fejlődésképesek. Ha az első sokkot fel tudod dolgozni ájulás, zokogás, rikácsolás és gyermeked istenes eldöngetése nélkül, meg vagy mentve. Ekkor szerzed meg azt az immunitást, ami nélkülözhetetlen feltétele a következők elviselésének. A készülő tragédia első jele szokásosan az, hogy a falon kábé egyméternyi magasságban megjelenik egy ceruzával húzott vonalka.”

ugyan még csak két gyermekünk volt, de előrelátó lévén Zoltán tervezett egy olyan ágyat, amely három darabból állt: legmagasabb, közép magas és alacsony, tehát méretileg egymás alá csúsztathatad. Ugyanakkor mindeniket magában is lehetett használni, mert az ágylábak görgőkben végződtek, bármikor odébb penderíthetted őket tetszésed szerint. Tökéletesen bevált, bármilyen gyermek vágy kielégíthetőnek bizonyult. Lehetett választani, hogy emeletes állapotában ki alszik felül, középen vagy alul. Ha békében voltak, akkor a két gyermek egymáshoz bújva is elfért valamelyik szinten. Ha testvéri békétlenkedések idején vita adódott, csak lazán kihúztad az egyik ágyacskát. Nézd csak, alhatsz úgy is, hogy a két ágyat egymás mellé tesszük, látod, most se alattad, se fölötted nincs testvér, sőt semmi nincs, sőt ha most éppen nagyon utáljátok egymást, áttolhatod az ágyadat a szoba másik sarkába, vagy akár a szomszédos szobába, vagy akár a konyhába, amiképpen te óhajtod. Alaphelyzetben ez a csodaágy a fal mellett helyezkedett el emeletesre rendezve. Igen ám, de a három emelet fölött (magas szobák lévén az akkori albérletben) kihívóan fehér falfelület terpeszkedett. A két alkotni vágyó

az ágyat használta festőállványként, és kétméternyi falfelületet mázolt ki. Látod, most csak arra emlékszem, hogy közepben volt egy vörös-fekete színekben izzó mesebeli királylány, és ki tudja még, mi minden. Az utolsó ecsetvonásokra értem haza. Meghökkenésemet nem a falfestmény látványa okozta, hanem az, hogy első pillantásra kiszúrtam: az ágy legfelső emeletének szivacsmatracán több vízestál, festéktubus, szivacs, rongy és paletta – és mindezek közepette két, a festékpalettához illően színesszürkében tarkálló gyermek tapos nagy igyekezettel. Ezen akár nevettem volna, de észrevettem, hogy a házban fellelhető legnagyobb mosdótál felfordítva az ágy közepén, sőt lányom éppen azon billegve próbálja lábujjhegyre feszített erőlködéssel elvégezni az utolsó ecsetvonásokat a falfestmény már-már mennyezetig nyúló felső peremén.

Ilyen helyzetekben az ember agya meglepő gyorsasággal rekonstruálja és vetíti élesre a korábban lezajló eseményeket. Az ecsetek tisztára lögyböléséhez – ilyen méretű munkához sok víz szükségeltetik – megtöltötték a legnagyobb mosdótálat. Látom, amint a két aprócska becipeli a konyhából két szobán át a vízzel megtöltött mosdótálat, sőt érzem azt a lélegzet-visszafojtott óvatosságot is, amint fölegyensúlyozzák az emeletes ágy legfelső szintjére. Érzem a sikeres akció megkönnyebbült mámorát is, hogy íme, ki hitte volna, mégis sikerült. S érzem az alkotási lázat is, amelynek hevében valamelyikük a szivacsmatracra billegvén felborította a vízzel teli edényt úgy, hogy talán észre sem vette.

S innen már lassított filmtechnikával követhetem a történeteket. A mosdótálnyi szürkés lé végigfolyik az ágy középső szintjén gondosan összefogott ágyneműkön. Először nagyanyám libatollal töltött párnáin. *Látod lelkem, a jó párnához meg kell válogatni a tollat, ezek a puhábbak, jó fekvést csak a pihék kínálnak, vigyázz lelkem, ezt ne tedd oda, mert ez a legsűrűbbre szőtt huzaton is átújlik, szürni fog.* Aztán leszivárog jóanyám nagy gondnal tömött, varrott gyapjúpaplanain. A halványkék a fiú-unokáé, a piros a lányé. *Tudod lelkem, ha nem tömjük meg, hanem lazán szétoszlatjuk a gyapjút – ehhez a legfinomabb gyapjú kell –, s levarrjuk a minta mentén, testhez simuló, igazodó lesz. Nem jó a kemény, merev paplan, mert olyan érzéked van, mintha átfújna alatta a szél.* Szép,

asszonyos tevékenységek emléke pörög, sőt az áhítatát is érzem annak az élménynek, ahogyan három nemzedék hajol össze, hogy megoszthassa a tudás titkait.

Az utolsó, immár valóságos filmkocka az ágy alatt felgyúlt, szutykos pocsolja. A festékes lé alászivárgott a víz sziklát porlasztó erejével és kitarásával, megszűrődött három matracon, az egész stafirungomon, amelynek minden darabja ósaszonyok tudásával készült úgy, hogy engem is beavattak annak titkaiba. Ironikus vigaszként még bevillan, hogy e tragédia oka az, hogy nem adtak nekem stafirungos ládát értékes holmim méltó őrzésére. De ez nem elég ütős ötlet ahhoz, hogy nevetésre fordítsa a gyomromból sunyin felkúszó pityergést. Leülök a földre, és csendesem elsirom magam. Gyermekeim azzal a ragyogó fénnel a szemükben, amely szavak

„Minden szülőnek illik tudnia, hogy ez a falfirkás szakasz igen fontos határkö lehet élete további alakulásában. Előpenderítet a gyermekeket, és roppant szigorúan, akár többszöri ismétléssel is a fejükbe véseted a szabályt: nem firkálunk a falra.”

nélkül is kérdi, hogy *Anyu, tetszik? Neked szántuk meglepetésnek, ijedten serteptélnek, nem értik, hogy megszokott nagyasszonyosságomhoz viszonyítva most miért vagyok ilyen elesett, holt ujjonghatnék is. Makogok, valami ilyesmit, hogy de hát most festettünk. Erre lányom ijedten topog, átölel: Anya sír. Nem látod, hogy anya sír? Nagyfiám hirtelenjében több képzőművészeti albummal kucorodik le mellém, gyorsan lapozgat, majd megtalálja és mutatja a Sixtus-kápolna mennyezetfreskóját. Hátha a butácska és nehézfejű anyácskája – ahelyett, hogy itt most minden ok nélkül pityereg – megérthetné és elfogadná az alkotás grandiózumát és értékét még akkor is, ha csupán a falra és nem a mennyezetre pingálták, pusztán mert azt nem érték föl.*

FŐRIS-FERENCZI RITA

Ismét nő az iskolaelhagyások száma

Az utóbbi években ismét növekedni kezdett a korai iskolaelhagyások száma Romániában, ami főleg a roma, falusi, szegény, illetve fogyatékkal élő gyerekeknél fordul elő – derült ki az UNICEF támogatásával készült egyik romániai felmérésből. Remus Pricopie oktatási miniszter a gazdasági válságnak tulajdonítja azt, hogy miután az új évezred első évtizedében sikerült 18-ról 15 százalékra csökkenteni az iskolai lemorzsolódás arányát, 2010-től újból romlani kezdett a helyzet, és 17 százalékra emelkedett azok aránya, akik már a középiskola előtt kimaradnak a közoktatásból. Ciprian Fartusnic, az UNICEF-tanulmány vezetője rámutatott: hivatalosan csak akkor lehet iskolaelhagyásról beszélni, ha egy 14 év alatti gyerek már két éve nem szerepel az oktatási rendszer statisztikáiban. Ezzel magyarázható, hogy a válság hatása késéssel jelent meg a lemorzsolódási statisztikákban. A szaktárca kötelezővé tenné az iskolák számára, hogy a hiányzásokról havi jelentést tegyenek közzé az interneten. A tanulmány szerint 2009-ben a 3-6 éves korosztály 20 százaléka nem járt óvodába, a 7-10 évesek 8 százaléka (több mint 65 ezer gyerek) nem járt az általános iskola alsó tagozatára, a 11-14 évesek 5 százaléka pedig (több mint 50 ezer gyerek) nem járt a felső tagozatra. A szakemberek szerint az iskolaelhagyás hátterében az esetek többségében a család rossz anyagi körülményei állnak. Egy átlagos romániai család évi 419 eurót költ egy iskolás gyerekre, amit a szegénységben élő családok nem engedhetnek meg maguknak. A roma gyerekek 14 százaléka egyáltalán nem járt iskolába, 40 százalékuk az általános iskola alsó, 24 százalékuk a felső tagozaton maradt ki az oktatásból.

Segítség az intézeti gyerekeknek

Támogatja a gyermekvédelmi intézményekben felnőtt, Kolozsváron továbbtanuló fiatalokat felkaroló Gyeri-klub ifjúsági csoportot az RMDSZ főtítkársága és a Communitas Alapítvány. A 2010-ben megalakult klub Hargita, Kovászna és Szatmár megyei egyetemistáknak nyújt segítséget a továbbtanulás és a mindennapi élettel kapcsolatos problémák megoldásában. „Az RMDSZ prioritásként kezeli a már

nagykorúvá vált, állami gondozási rendszerből kikerült fiatalok támogatását, és a civil társadalom bevonásával megélhetőségüket biztosító programok beindítását szorgalmazza” – mondta Kovács Péter RMDSZ-főtítkár. A klub csoportos foglalkozások, családi programok révén igyekszik kialakítani egy környezetet, melyben az intézményekből Kolozsvárra kerülő egyetemisták nem érzik kirekesztettnek, megbélyegzettnek magukat.

Japánsztrájk az iskolákban

Több mint 2000 diák lépett japánsztrájkba május 21-én Kovászna megyében az ingázóknak járó utazási támogatást követelve az oktatási minisztériumtól. Összesen tizenöt sepsiszentgyörgyi, kézdívársárhelyi, kovásznai és baróti iskola tanulói csatlakoztak az Erdélyi Magyar Ifjak (EMI) kezdeményezte tiltakozó akcióhoz. Az ifjúsági szervezet több mint 2500 tiltakozó aláírást is összegyűjtött, és más megyék ifjúsági és diák szervezeteivel is felvette a kapcsolatot, kérve őket, csatlakozzanak a kezdeményezéshez. A szervezők úgy tervezték, amennyiben a szaktárca nem teljesíti kéréseiket, május 31-én utcára vonulnak. Bár a vidékről ingázó középiskolások esetében törvény szabja az utazási bérlet árának megtérítését, a minisztérium ebben a tanévben elenyésző összeget fizetett ki. Kovászna megyében közel hét hónapja nem kaptak utazási támogatást a diákok, az adósság meghaladja a 2,2 millió lejt. A megyében 2240 vidéki diák ingázik naponta, a szaktárca utoljára decemberben utalta az októberi bérletek ellenértékét és a novemberi összeg egy részét. Hargita megyében legutóbb december 20-án utalta át a szaktárca a támogatásokat, az elmaradása év eleje óta elérte az 1,8 millió lejt, és ötezer diákot érint. Maros megyében a tartozás meghaladja a 4,5 millió lejt. A minisztérium a szállítási cégek által alkalmazott magas díjszabással indokolta az ingázási költségek megtérítésének elmaradását. Remus Pricopie miniszter azt ígérte: kifizetik az elmaradt összegeket, azonban úgy vélte, átláthatóbb szabályokat kell kidolgozni az ingázási költségek megtérítésére. „Nyolc hónap alatt az elszámolások értéke, a jegyek ára hatszorosára nőtt” – mondta a tárcavezető.

Nincs idő a választható tárgyakra

Legtöbb egy órát ír elő a választható tantárgyak számára az előkészítő és elemi osztályok esetében az új kerettanterv. Porsche Éva, a Hargita megyei tanfelügyelőség elemi oktatásért felelős tanfelügyelője elmondta, a tanügyi törvény szerint 1–4. osztályban legalább egy választható tantárgynak kell lennie, az új kerettanterv viszont azt írja, hogy erre a következő tanévtől nulla vagy egy óra fordítható hetente. Hozzátette, az ellentmondás miatt pontosításokat várnak a szaktárcától. Az új kerettantervben csak a kötelező tantárgyakra adtak meg óraszámot, miközben a tanügyi törvény szerint az óraszám 80 százaléka fordítható a törzsanyagra, míg 20 százalék az iskola, pedagógus belátására van bízva. A választható tantárgy keretében változatos foglalkozások zajlottak, például játékos matematika, számítógép-kezelés, kézművesség, drámapedagógia.

Az általános iskola elvégzését szorgalmazza az EU

Az Európai Bizottság azt szeretné elérni, hogy 2030-ra egyetlen olyan gyermek se legyen az egész Európai Unióban, aki nem végzi el az általános iskolát – közölte május 24-én a brüsszeli testület. A bizottság ismertei, hogy a 2015-öt követő időszakban az Unió mintegy 2,5 milliárd eurót fordíthat az oktatás minőségének javítására. „Az írástudatlanság nemcsak a fejlődő világ problémája. Az Európai Unióban minden ötödik gyerek és 73 millió felnőtt gondokkal küzd az írás-olvasás terén. Az írástudatlanság viszszaeszközítése nemcsak gazdasági, de emberi szempontból is fontos” – idézi a közlemény Andruș Vasiliu oktatási ügyekért felelős EU-biztost. A bizottság adatai szerint az Európai Unió 2007 és 2011 között 4,2 milliárd eurót költött oktatásra, a fejlődő országokban pedig 9 millió gyermeknek segített, hogy iskolába járhasson. „Az oktatás a lehető legjobb befektetés a társadalmi kirekesztés, az egyenlőtlenségek és szegénység felszámolására. Becslések szerint ha a szegény országok gyermekei mind tudnának olvasni, a globális szegénység mértéke 12 százalékkal csökkenne” – állítja a bizottság.

P. M.